

NIEUW ISRAELIETISCH WEEKBLAD

שבועות

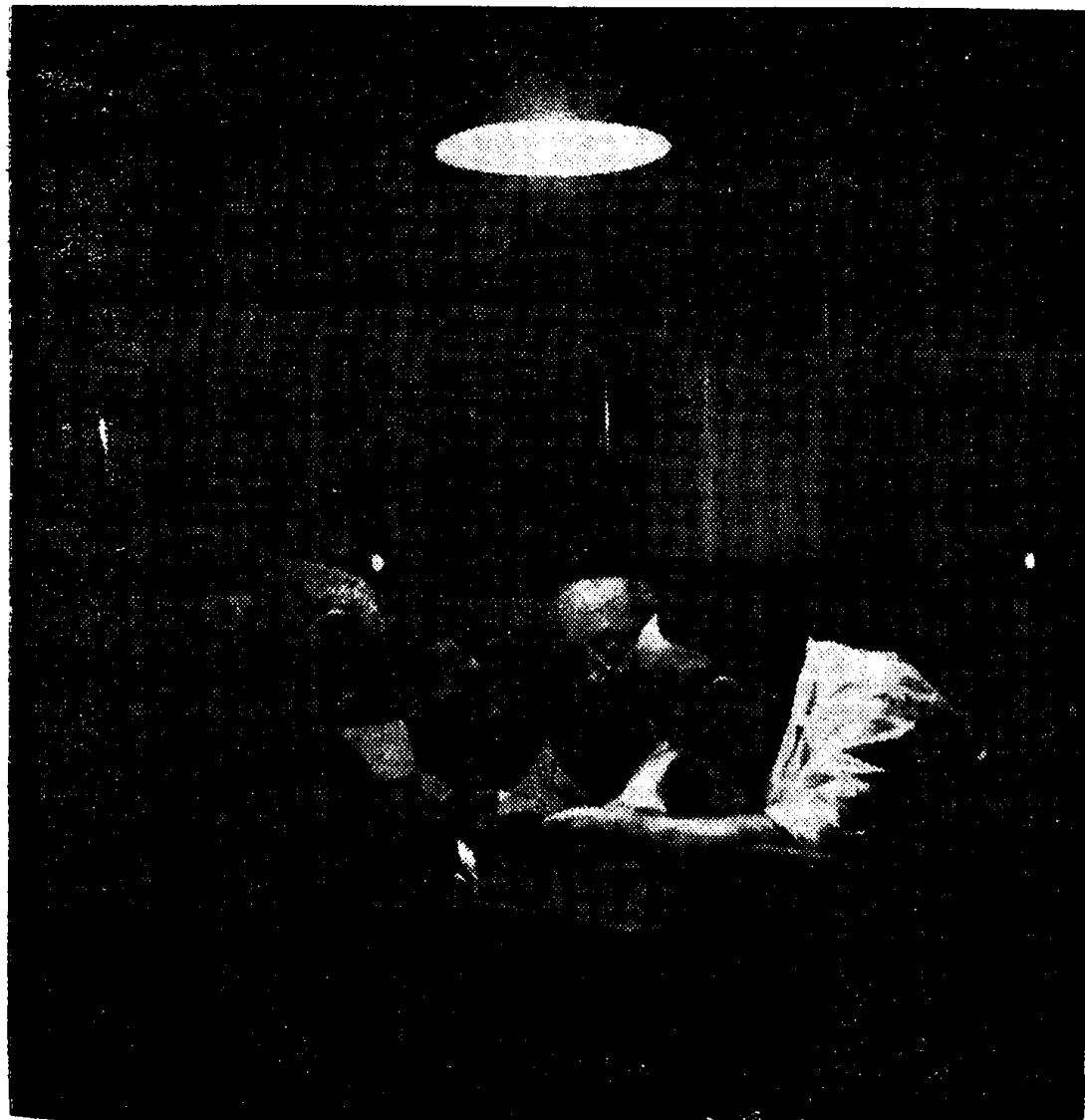
Deze foto's van Boris Kowadlo, z.l. brengen de zin van Sjawoeot op fraaie wijze in beeld.

Ter herdenking van de Mattan Tora op de Sinai wordt er de gehele nacht geleerd.

De eerstelingen worden geoogst en een keur hiervan wordt het Keren Kajemet door de kinderen aangeboden.

VAN donderdagavond tot uitgaande Sjabbat is het Sjawoeot, het feest van de Wetgeving en het landbouwfeest, het feest van eerstelingen en bloemen. Wetgeving is eigenlijk geen juist woord, want — het is reeds zo vaak gezegd — Tora betekent niet de wet. Tora is zoals het onlangs werd geformuleerd de weg, waarlangs een gemeenschappelijk gaan mogelijk is. Laten we ons die twee dagen er eens sterker op bezinnen wat dit gemeenschappelijk gaan betekent en op die Mattan Tora, op die tien opdrachten, die aan het begin van die weg stonden, op wat dit alles ons en de wereld betekent. Laten we ons erop bezinnen temidden van die gemeenschap, waartoe wij behoren in de Sjoeel, waar het nationale en het religieuze, het dagelijks leven en het denken van ons volk zo zeer verweven zijn dat wij niet meer weten of de feestelijke bloemenversiering betrekking heeft op het landbouwfeest of op die Mattan Tora. Maar is niet dat juist reeds zinvol en typerend voor ons volk? Laat het dan donderdagavond ook zo zijn in onze woningen, een huiskamer vol bloemen, niet vanwege het een of vanwege het ander, maar om alles wat bij ons Jodendom hoort. Caroline Eitje fulmineerde onlangs met de haar elgen felheid: het Jodendom is niet een kwestie van een bloemetje hier plukken en een bloemetje daar. Inderdaad het is een weg, een hele lange weg en men vindt van alles langs die weg: veel levensgeluk en veel zorgen, vele materiële moeilijkheden en veel leerzaam gepeins, het landschap wisselt steeds, maar af en toe is er een rustpunt, we blikken terug naar het begin en weten dat we nu een goed eind zijn opgeschoten.

Sjawoeot is zo een rustpunt. Gaat eens één keer donderdagnacht om 12 uur bij zo een leeroefening, waar ge de vreugde voelt om ons Jodendom en vooral — het is zo eenvoudig — versiert uw woning met bloemen.

BUITENLANDSE BERICHTEN

OFFICIEEL VERBOD VAN BERICHTGEVING OVE ALIJA

Het is thans in Israël verboden berichten over de alija te publiceren, indien hiertoe geen toestemming is verleend door personen, die aangesteld zijn door de eerste minister.

In opdracht van de regering heeft de staatsrechter bekend gemaakt dat de alija op het ogenblik gerekend wordt tot de onderwerpen die vallen onder de wet op de staatsgeheimen.

Het doel van deze nieuwe bepaling is om publicatie van berichten te voorkomen, die volgens de regering een gevaar zouden kunnen opleveren voor de immigratie.

Dit is de eerste keer dat de regering gebruik heeft gemaakt van de wet op de staatsgeheimen voor dit onderwerp.

AESTAND VAN VORDERING OP BEZITTINGEN IN ISRAËL?

In een exclusief interview heeft aartsbischop Hakim een correspondent van de Jewish Telegraphic Agency medegedeeld, dat vele duizenden Arabische vluchtelingen zowel in de Libanon en Jordanië als in Europa onmiddellijk afstand zullen doen van hun vorderingen op achtergelaten bezittingen in Israël, indien zij een vergoeding krijgen gelijk aan de waarde hiervan in 1948.

Op grond van particuliere besprekingen met leiders van christelijke en Mohammedaanse Arabische vluchtelingen gedurende zijn laatste bezoeken aan Arabische landen sprak aartsbischop Hakim als zijn vertrouwen uit dat ten minste enkele Arabische regeringen, alhoewel zij niet openlijk zullen verklaren dat zij geneigd zijn in ruil voor hun vorderingen een vergoeding te aanvaarden, de zaak toch anders zullen gaan beschouwen als de vluchtelingen geld aannemen en hiervoor afstand doen van hun vorderingen. Menige vluchteling zal, zodra hij in het bezit is van de vergoeding, gaarne bereid zijn naar Zuid-Amerika te vertrekken, aldus de aartsbischop.

ISRAËLISCHE ARABIER

VERTEGENWOORDIGT HISTADROET
Op de 43ste jaarlijkse plenaire vergadering van de Internationale Arbeidersorganisatie, die op 3 juni in Genève werd geopend in tegenwoordigheid van achtig gedelegeerden, o.w. ministers en andere hoogwaardigheidsbekleders, wordt Israël o.a. vertegenwoordigd door de heer Kamal Tiby, een Israëlische Arabier. De heer Tiby is afkomstig uit het dorp Taibe, gelegen in de zg. „kleine driehoek“, en is reeds lang actief werkzaam in het vakverenigingsleven onder de minderheden.

Deze vergadering zal worden gekenmerkt door een uitvoerig debat over de sociale politiek en de arbeidswetgeving; rapporten over de toepassing van de resoluties zullen aan de verschillende landen worden aangeboden.

De Israëlische delegatie bestaat uit de heren Eerensohn, rechter bij het hooggerechtshof, M. Sja'ari, juridisch adviseur van het ministerie van arbeid, en dr. M. Kahane, de permanente gedelegeerde bij het Europese bureau van de Verenigde Naties, die de regering zal vertegenwoordigen. De heren Aharon Becker, Kamel Tiby en Keren Zwi vertegenwoordigen de vakvereniging, terwijl de heer I. Hauffman door de werkgevers werd afgevaardigd. De heer Mordechai Namir, de Israëlische minister van arbeid, zal de delegatie in Genève leiden en de voornaamste Israëlische toespraak op de vergadering houden.

ESJKOL DREIGT MET

DRASTISCHE BEPERKINGEN

De Israëlische minister van financiën, de heer Levi Esjkol, heeft onlangs een waarschuwing laten horen aan het adres van de commissie van het ministerie van economische zaken. Indien het ministerie van financiën geen toestemming krijgt om het geld te innen van de verplichte immigratie-lening, zal er drastisch moeten worden tezuinigd op de projecten voor de opbouw.

Zowel uit het publiek als in de Knesset monken kreten van afkeuring, terwijl ook enkele van de coalitiepartijen het er niet mee eens waren. Dit had tot gevolg dat de heer Esjkol het innen van de lening, waarmee deze maand een aanvang zou worden gemaakt, uitstelde.

INKOMEN VAN U.J.A. MET 53 PROCENT GESTEGEN

Volgens een rapport van de heer Eliahu Hoblin, lid van het bestuur van de Jewish Agency, aan het presidium van het Keren Hayesod, zal het inkomen van de United Jewish Appeal (Collectieve Israël Actie) in alle landen met uitzondering van de Verenigde Staten, dit jaar 53 % hoger zijn dan verleden jaar; in de Verenigde Staten zullen de inkomsten met 20 % toenemen.

In Latijns-Amerika wordt een stijging waargenomen van 60 % en nog meer.

Op dezelfde bijeenkomst werd door het bestuurslid Mosjee Kol rapport uitgebracht over 56 openbare en semi-openbare maatschappijen en ondernemingen, waarin de Jewish Agency deelgenoot is; hieronder bevinden zich nationale scheepvaart- en luchtvaartmaatschappijen, irrigatiewerken, enz. De Agency heeft in deze maatschappijen voor totaal 91 miljoen Israëlische ponden geïnvesteerd.

TECHNION HULDIGDE PROF. LOWDERMILK

De afdeling voor landbouwbedrijven aan het Technion in Haifa werd op 20 mei officieel genoemd naar prof. Walter Lowdermilk, de Amerikaanse deskundige voor de instandhouding van de bodem en de ontwerper van het project voor de telen van de Jordaan-vallei.

De heer Jaakow Dori, algemeen president van de Technion, en vertegenwoordigers van de Hebreeuwse universiteit en het ministerie van landbouw huldigden prof. Lowdermilk als de „man met de praktische blik en de pionier van de wetenschap en een van de grootste vrienden van Israël“.

IN BESLAG GENOMEN GOEDEREN NAAR HONG KONG

De verschepingsagent van ZIM in Hong Kong heeft van de koper van de 7000 ton cement, die de Egyptenaren hem tegen sterk verlaagde prijs hebben verkocht, vernomen, dat het hem bekend was dat dit cement oorspronkelijk uit Haifa afkomstig was en in beslag werd genomen op de Israëlische schepen, die in het Suez Kanaal werden aangehouden.

ISRAËL TIJDELIJK LID VAN DE GATT

Op de jaarlijkse vergadering van de General Agreement on Tariffs and Trade in Genève werd besloten dat Israël vanaf 28 mei tijdelijk als lid hiervan zou worden opgenomen.

Vóór stemden 32 leden, waaronder India, Ceylon, Malakka en Tsjecho-Slowakije als het enige land van het Oost-Europese blok. Indonesië stemde tegen, terwijl Pakistan zich van stemming onthield. Hierdoor is Israël officieel toegetreden tot de „International Trade United Nations“, die tegen de handelsdiscriminatie en vóór een vrije en onbelemmerde internationale handel strijdt.

De Israëlische afgevaardigde, de onderdirecteur-generaal van het ministerie van buitenlandse zaken, de heer Mosjee Barloer, zeide in zijn toespraak dat Israël

zijn toelating beschouwt als een belangrijke stap in de ontwikkeling van haar economische politiek, die kan leiden tot de verbetering van handels- en inter-economische betrekkingen. Hij herhaalde Israël's wens om „betere betrekkingen te onderhouden met alle landen en in het bijzonder met die welke in zijn naaste omgeving liggen“.

ACADEMIE HEBREEUWSE TAAL INGEWIJD

Woensdag 27 mei werd op het terrein van de Hebreeuwse universiteit het nieuwe gebouw van de academie voor de Hebreeuwse taal ingewijd. De plechtigheid werd gepresideerd door Mosjee Sjaret, die president is van de Israël-America Cultural Foundation, een instelling die gedeeltelijk de kosten van de academie voor haar rekening neemt en ook in de kosten voor het gebouw haar steentje heeft bijgedragen.

NIELS BOHR DOCTOR H.C. TECHNION

Aan professor Niels Bohr, de bekende natuurkundige, werd onlangs op de Israëlische ambassade in Kopenhagen de graad van doctor h.c. aan het Technion verleend. De plechtigheid vond plaats in tegenwoordigheid van Deense geleerden, leraren en regeringsleiders. De heer Zwi Aron, ambassadeur van Israël in Denemarken, heeft het Technion bij die gelegenheid vertegenwoordigd.

Volgens het Technion werd deze graad aan professor Bohr verleend „als teken van waardering voor een van de grootste theoretische natuurkundigen van alle tijden en wegens zijn belangrijke bijdrage aan de vestiging en ontwikkeling van de atoomwetenschap“.

RODE MAGEEN DAVID-PRIJS AAN BEDOEIEN TOEGEKEND

De prijs van het Rode Mageen David, de hoogste onderscheiding, werd toegekend aan een lid van een Bedoeienensiam, Halil Salaman, voor zijn dapper gediag; hij heeft namelijk het leven gered van drie arbeiders van een oliemaatschappij, die met hun auto in een ravijn van de Negew bleven hangen.

Halil Salaman organiseerde met zijn stamgenoten een hulpploeg en sprong zelf in het kolkende water om de drie mannen te redden. Halil kreeg een bedrag van 250 lsr. ponden, die hij beschikbaar stelde voor het aanschaffen van een ambulance voor de Bedoeinen in de Negew.

ZIONISTISCHE BIJENKOMST DOOR KONINGIN BIJGEWOOND

Een massa-bijeenkomst van de Belgische Zionistische Federatie, die onlangs in de Akademie voor musici in Brussel werd gehouden werd bijgewoond door koningin Elizabeth van België. Aan deze bijeenkomst die ook werd bijgewoond door Paul Struys, president van de senaat, Camille Huysmans en vele buitenlandse ambassadeurs, waaronder de broeder van de Turkse minister van buitenlandse zaken, Zorlu, namen ongeveer 1000 personen deel.

HARÉ voor TELEVISIE - WEESPERSTRAAT 125 - Tel. 51683

In Holland:

Een jaar Hasjomer Hatsair

Het bestuur van Hasjomer Hatsair schrijft ons:

In Holland is Hasjomer Hatsair een nog zeer jonge vereniging. Onze eerste bijeenkomst hielden we in april 1958. Nauwelijks was onze vereniging in Amsterdam opgericht, of het regende sombere voorspellingen. We bestaan nu reeds een jaar en onze jonge vereniging groeit nog gestaag. We begonnen met een klein aantal chaweriem zonder veel ervaring, maar met veel enthousiasme. Er moest veel worden gedaan, want de Joodse jeugd moest op de hoogte worden gebracht van het bestaan van onze vereniging.

Hoevel een jonge vereniging, zijn we toch de oudste nog bestaande jeugdvereniging, want Hasjomer Hatsair werd in 1917 in Wenen opgericht en ontwikkelde zich onder de volgende invloeden:

De Joodse nationale strijd voor onafhankelijkheid (Zionisme); de gerechtvaardigde strijd voor sociale vooruitgang (socialisme); de noodzakelijkheid van het pioniersleven in Israël (chaloetsjoet).

Velen kwamen en bleven, geboid door de Joodse sfeer en de contacten tussen de chaweriem.

Het jaar van ons bestaan in Nederland was er een vol activiteit: behalve de gewone bijeenkomsten met sjoet, dansen en zang, zijn er ook de machanot, waar de chaweriem elkaar beter leren kennen. Tijdens deze machanot werd er niet alleen aan sport, spel en intellectueel gedaan, maar ook sjoet en discussies namen een deel

van de tijd in beslag. Bij de J.N.F.-acties was Hasjomer Hatsair steeds actief, en wij hopen dit ook in de toekomst te zijn. Verleden jaar zomer gingen de chaweriem naar de Ardennen, waar ze samen met de Belgen een machanee hadden.

Het vijfde wereldcongres van Hasjomer Hatsair in Israël werd door twee van ons bijgewoond. Na hun terugkeer begonnen allen met veel enthousiasme aan het winterwerk; wij noemen hiervan onze Chanekka-bijeenkomst, het wintermachanee, ledenwerving, samenwerking met het J.N.F. In maart werd een vierdaags machanee gehouden en in mei een machanee'awda (werkkamp). Dit laatste was een volledig succes. Deze zomer zullen we een machanee in Luxemburg voor de jongeren en een machanee in Engeland voor de oudere houden.

Als concrete resultaten kunnen we c.m. het volgende noemen:

We hebben twee chaweriem die in de hachsjara zijn. Misschien zullen we een chawer naar het machon voor madrichiem in Jeruzalem sturen. Twee andere chaweriem zullen dit jaar op alija gaan.

Alles bij elkaar genomen zijn de resultaten van het eerste jaar van ons bestaan zeer behoorlijk te noemen. Er is echter nog veel meer te doen en slechts door hard te werken kunnen we vooruitkomen en onze idealen verwezenlijken: de ongeorganiseerde Joodse jeugd in een Joodse sfeer op te voeden voor een productief leven in Israël.

De grootste boekmarkt van Europa
in SPONSEN, ZELEN, BORSTELS
en KWASTEN IS

MALAIS

Ridam A'dam Den Haag
Krt Lijbaan 14 Rokin 136 Wagenstr 115

Namens de Belgische regering stelde de heer Mcureaux, de minister van onderwijs, de Israëlische successen ten voorbeeld aan een „wereld zonder idealisme en zonder richtingsvermogen.“ Er werden toespraken gehouden door de katholieke senator Pholien, door de socialistische senator en vroegere minister van buitenlandse zaken Pierre Vermeylen, en door maître M. Marinower, secretaris-generaal van de Joodse kerkeraad.

Door de jonge Israëlische pianist en winnaar van de Rubinstein-prijs Mordechai Simoni, werd een recital gegeven, waarop een geweldig applaus volgde. De Koningin complimenteerde hem persoonlijk met zijn spel.

BOS NAAR ADENAUER GENOEMD

Een bos van 100 bomen, dat door bemiddeling van het Joods Nationaal Fonds voor Israël werd aangekocht, is genoemd naar dr. Konrad Adenauer, de kanselier van Westduitsland.

Aan de consul-generaal van Westduitsland, de heer George Federer, werd namens een comité, bestaande uit vroegere Duitse burgers, die gelden voor het project hadden bijeengebracht, een proclamatie overhandigd. Dr. Adenauer wordt op deze wijze geëerd voor het vele werk, dat hij heeft verricht t.b.v. de herstelbetalingen van Duitsland aan Israël.

OPFERRABBIJN WIL JOODSE DAGSCHOLEN

Op een door opperrabbiijn Brodie in Londen bijeengeroepen vergadering werd c.m. gesproken over de instelling van een adviserend lichaam tot vestiging van Joodse dagscholen in Engeland.

Dr. Brodie zeide dat hij steeds nadrukkelijk gewezen had op de vestiging en ontwikkeling van Joodse dagscholen, aangezien „de Joodse religieuze opvoeding ons doel is en onze kinderen het pand zijn voor het voortbestaan van het Jodendom“. Hij wees er nadrukkelijk op, dat de scholen, die hij op het oog had, in geen enkel opzicht intrek zouden maken op de volstagen autonomie van individuele scholen of groepen scholen, terwijl er ook geen poging tot dwang zou worden aangewend.

TOELATING VAN POLITIEKE VLUCHTELINGEN

Senator Jacob Javits heeft, gesteund door andere senators, in Washington een wet ingediend voor toelating in de Verenigde Staten van personen, die ten gevolge van hun godsdienst of ras of door politieke vervolging van communistische of andere totalitaire zijde hebben moeten vluchten.

Een soortgelijke wet werd tegelijkertijd in het parlement ingediend door de heer Seymour Halperin (Republikeinen).

Indien deze wet zou worden aangenomen, zouden jaarlijks zestigduizend vluchtelingen in de Verenigde Staten kunnen worden toegelaten; de eersten zouden vanaf 1 juli 1959 verwacht kunnen worden, waarmee dan tevens het „Wereldvluchtelingenjaar“ officieel zou zijn geopend.

Selectiewedstrijden

In verband met de uitzending naar de Maccabi-Spelen te Kopenhagen, worden de volgende selectiewedstrijden gespeeld: Op 7 juni heeft Maccabi selectie-tenniswedstrijden in het Gooise Sportpark Hilversum georganiseerd.

Op 14 juni a.s. zullen selectie-tafeltenniswedstrijden gehouden worden te Enschede, in een der zalen van de Joodse Gemeente. De wedstrijden vangen aan om 13.30 uur.

Op 21 juni a.s. zullen in het kader van de Jom Hammaccabi 1959, atletiekwedstrijden worden gehouden te Rotterdam, waaraan de afdelingen van Maccabi Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en 't Gooi zullen deelnemen.

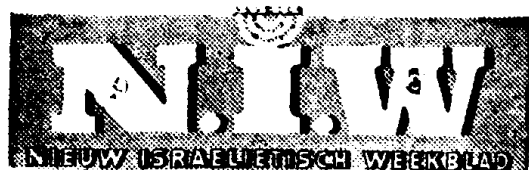
Jubiläum dr. Kater

Op 10 juli a.s. zal dr. J. Kater zijn 25-jarig jubileum vieren als arts.

Na zijn studie werkte hij naast zijn praktijk nog als assistent aan het Pharmacotherapeutisch Laboratorium en promoveerde tot doctor in de geneeskunde bij wijlen prof. Laqueur.

Later werkte hij meerdere jaren op de interne afdeling van het Weesperplein-Ziekenhuis waardoor hij grote diagnostische kennis en ervaring opdeed. Hij zag kans in de oorlogsjaren (met valse papieren) als dokter te blijven doorwerken.

Dr. Kater geniet van zijn uitgebreide patientenkring grote waardering en vertiuten. Uit deze kring heeft zich nu een comité gevormd om hem te huldigen. Belangstellenden worden uitgenodigd zich te wenden tot de secretaresse van het comité: mej. A. Muzikant, Beethovenstraat 74.1, tel. 723482.

Het enige Joodse Weekblad
in Nederland

M. H. Gans, redacteur,
Liesb. v. Weezel, bureau-red.

Redactie en administratie:

ED Algebouw, Rokin 40,
Telefoon 35584 — Amsterdam-C.

Abonnementenprijs f 3.— per kwartaal
Gewone advertenties: f 0.25 per mm
Familieadvertenties en gerubriceerde
annonces: f 0.30 per mm. Bankier:
Amsterdamse Credietmij N.V., Herengracht 553, Amsterdam-C. Postgiro
v. d. Amsterdamse Credietmij 23691.
Gem. Giro v. d. Amsterdamse Crediet-
mij AA 2822

Wat voert Nasser in zijn schild?

De testproef van de „Inge Toft”

TWEE jaar lang — sinds de heropening van het Suezkanaal tot eind februari van dit jaar — hebben de Egyptenaren schepen met uit Israël afkomstige lading rustig door het kanaal laten varen. In al die tijd zijn er slechts eenmaal ernstige moeilijkheden geweest. Dat was toen het Deense schip Brigitte Toft een Israëlisch bemanningslid aan boord bleek te hebben van wie later duidelijk werd dat hij journalist was. Maar met het schip is toen niets gebeurd en Raffi Elon werd, na drie weken te zijn vastgehouden, bij Gaza weer naar zijn eigen land teruggestuurd. Maar nu is het mis. In februari werden de ladingen in beslag genomen van een Liberiaans en een Westduits schip. Op 21 mei werd de Deense Inge Toft aangehouden. Het laatste schip, dat in charter vaart voor de Mediterranean Agencies Incorporated uit New York, ligt nog steeds in de haven van Port Said omdat de kapitein, in opdracht van de bevrachter, weigert de uit Israël afkomstige lading van boord te laten halen. Is Egypte bezig het Suezkanaal weer te sluiten voor Israëlische goederen?

Tot dusverre is er een soort stilzwijgen-de overeenkomst geweest: lading uit Israël mocht het kanaal passeren; Israëlische schepen moesten een andere weg zoeken. En na de mislukte doorvaartpoging met de Bat-Galiem is van Israëlische zijde niet geprobeerd daarin verandering te brengen.

Diplomatieke activiteit is pas ontplooid na de aanhouding van het Liberiaanse en het Duitse schip. Ralph Bunche heeft de zaak toen besproken met Nasser. Maar de onder-secretaris-generaal van de V.N. heeft, gezien de aanhouding van de Inge Toft, geen succes gehad. Nu heeft Ben Goerion geprobeerd deze aangelegenheid op te lossen met de Amerikaanse zaakgeleugde en met de Russische ambassadeur in Israël, Bodrow. Na afloop van die gesprekken zei hij dat hij „aangenaam verrast” was door het begrip dat van bepaalde zijde was getoond voor de Israëlische visie in deze kwestie. En het lag wel voor de hand, dat „men” uit deze opmerking de gevolgtrekking maakte, dat B.G. met die „bepaalde zijde” de Russen bedoelde. Want dat de V.S. begrip hebben voor het standpunt van Israël zou niet verrassend wezen. Toch schijnt die conclusie niet juist te zijn. En dat is een van de vraagstukken die deze kwestie opwerpt.

EEN ander vraagstuk is, waarom de reis die de Inge Toft met haar lading van potas, cement, schroot en marmer ging ondernemen in Israël met zoveel publiciteit is omringd. Niet alleen heeft in de pers nauwkeurig gestaan wanneer het schip zou vertrekken en wat het aan boord had, maar ook wanneer het in Suez werd verwacht.

Men zou zo zeggen dat de Israël's toch waarachtig wel genoeg ervaring hebben met de nadelige effecten die bepaalde soorten publiciteit kunnen hebben. Daar is het voorbeeld van de tanker die met olie uit de Perzische Golf in Elat aankwam, kort na de opening van de Straat van Tiran. Daarvan is zoveel ophef gemaakt, bij die gelegenheid zijn zoveel juichende redevoeringen gehouden, dat de reactie van de Arabische landen niet kon uitblijven. En het heeft toen niet veel gescheeld of deze bron van olieaanvoer was door die drukte verloren gegaan.

Daar is het voorbeeld van de immigratie uit Roemenië die gemakkelijk had kunnen worden georganiseerd onder de dekmantel van „hereniging van families.” Maar er moest een extra-inspanning van de United Jewish Appeal aan worden gekoppeld en er diende in Israël een vrijwillige, later gedwongen lening voor te worden uitgeschreven, die niet kon nalaten over de hele wereld flink de aandacht te trekken. Nu is het natuurlijk best mogelijk dat de Russen toch aan de Roemenen opdracht zouden hebben gegeven deze alja weer stop te zetten. Maar dat weet men niet zeker. En zoals de zaken nu staan blijft het mogelijk dat de stopzetting een gevolg is van de Arabische protesten tegen deze „versterking van Israël's militair potentieel.”

Of is het zenden van de Inge Toft een proefneming geweest, geïnspireerd door de moeilijkheden met de twee voorgaande schepen en aangemoedigd door het feit dat het schip onder charter van een Amerikaanse maatschappij voer? Als dat zo is, duurt de ontknoping van deze „plot” wel rijkelijk lang. Nee, het ziet er eerder naar uit dat de grote publiciteit een vergissing is geweest en dat de ladingneming niet anders was dan een onderdeel van de Egyptische „plaagstootactie” die in februari inzette.

DE redenen voor die actie zijn nog altijd dezelfde als die welke ik opsomde in het artikel dat op 22 april in dit blad aan Israël en de Suezkwestie werd gewijd. Nasser heeft voortdurend moeilijkheden in Syrië en alles wat de aandacht daarvan kan afleiden is hem welkom. Bovendien is zijn prestige in de Arabische wereld er niet op vooruit gegaan de laatste tijd. Speciaal niet sinds Kassem heeft getoond in de eerste plaats een Iraaks — en pas in de tweede plaats een Arabisch — en in het geheel niet een Egyptisch nationalist te zijn. Maar de belangrijkste reden zal wel zijn dat de Egyptische dictator schade wil toebrengen aan de handel die Israël drijft met allerlei Aziatische en Afrikaanse landen. Die handel heeft naast een economische ook een politieke betekenis: zij maakt het bestaan van Israël bij die staten meer onaanvaardbaar.

Nu kan Israël zijn handel ook wel over Elat leiden — en de inwoners van die stad vinden dat zelfs een min of meer gebiedende eis. Maar door de grote afstand van Elat naar het centrum van het land, en door het ontbreken van een spoorweg tot aan de Golf van Akaba, is dat veel duurder dan vervoer per schip via Haifa.

Men moet dus wel tot de conclusie komen, of dat Nassers moeilijkheden de laatste tijd steeds ernstiger worden, of dat hij om andere, vooralsnog onbekende, redenen iets in zijn schild voert.

Voor die theorie pleiten ook twee andere gebeurtenissen van de laatste dagen.

In de eerste plaats het luchtgevecht boven de Negew — of, zoals de Egyptenaren zeggen, boven de Sinai — waarvan men sinds het begin van de week niets meer heeft gehoord en waarvan de ware toedracht wel nooit zal worden onthuld. En in de tweede plaats is er de sluiting door Syrië van de grens met Jordanië, gemotiveerd met het argument dat de Jordaniërs de laatste tijd herhaaldelijk grensoverschrijdingen hebben gepleegd. Door die grenssluiting is ook het verkeer tussen Libanon en Jordanië onmogelijk geworden. Wegens die beweerdte grensoverschrijdingen is koning Hoessein zelfs al beschuldigd van een samenzwering die hij, samen met Israël en onder Engelse goedkeuring, tegen de Verenigde Arabische Republiek zou hebben gesmeed.

Israël schijnt besloten te hebben de ontwikkelingen rustig af te wachten. Naar de Veiligheidsraad of de Algemene Vergadering zal het waarschijnlijk niet gaan. Dat zou niet alleen die lichamen in moeilijkheden brengen — omdat zij weinig anders zouden kunnen doen dan een resolutie aannemen in het voordeel van Israël, wetend dat die door Egypte toch niet zou worden gehoorzaamd — maar ook andere landen. Want allerlei regeringen die nu op diplomatiek niveau de houding van de V.A.R. ten aanzien van de doorvaart van Israëlische goederen door het Suezkanaal kunnen afkeuren, zouden in een openbare vergadering wel gedwongen zijn blanco te stemmen of zelfs het Egyptische standpunt te steunen.

Ook een beroep op het Internationaal Gerechtshof heeft weinig zin. Het aantal beslissingen over de onrechtmatigheid van het Egyptische optreden is al groot genoeg.

En voorlopig kan men daarom alleen maar zeggen, dat de wegen van Nasser raadselachtig zijn en dat continuïteit niet de sterkste zijde van zijn politiek is.

M. L. S.

ASSCHER
INTERIEURS

Apollolaan 83a, Amsterdam-Z.
(hoek Beethovenstr.) — Tel. 723662

In en buiten de Knesset

Luchtvaartincident Bulgarije

De heer Sjabtai Rosenne, Israël's pleitbezorger voor het Internationaal Gerechtshof in de zaak die Israël tegen Bulgarije aanhangig had gemaakt bij het Hof wegens het neerschieten van een vliegtuig boven Bulgars grondgebied, gaf, nadat het Hof zich in deze aangelegenheid niet bevoegd had verklaard, aangezien Bulgarije ten tijde van het incident geen lid was van de Ver. Naties, de volgende verklaring af aan de pers:

„Hoewel de uitspraak de meest zorgvuldige bestudering vereist, spijt het ons natuurlijk dat het Hof zich in dit geval niet tot oordelen bevoegd heeft geacht. De argumentatie, welke plaatsvond, handelde slechts over legaal-technische aangelegenheden en hield geen enkele beschouwing over de merites van deze zaak, waarmee zij geen bemoeienis had.

In mijn pleidooi wees ik er op dat, wanneer de Bulgaarse bezwaren zouden worden gehandhaafd onze eis eveneens onverminderd van kracht zou blijven en ik vroeg de Bulgaarse vertegenwoordigers hoe zij in dat geval zich voorstelden de eis te regelen. Zij antwoordden dat zij mogelijkheden zagen hun pogingen voort te zetten om tot een minnelijke schikking te geraken.

Nadat wij de uitspraak met de nodige zorg hebben bestudeerd, aldus de heer Rosenne, zal het ons mogelijk zijn na te gaan in welke richting verdere pogingen kunnen worden ondernomen.”

Met welke juridische en diplomatieke orakeltaal hij, dunkt ons, zeggen wil dat Israël deze zaak niet opgeeft.

Ogden Reid ambassadeur van de V.S. in Israël

De drie-en-dertig-jarige Ogden Reid werd vrijdag jl. in Washington beëdigd

als Amerikaans ambassadeur in Israël.

Tegen de benoeming van de heer Reid werd aanvankelijk sterk bezwaar gemaakt door de democratische senator J. W. Fulbright, tevens voorzitter van de Commissie voor buitenlandse betrekkingen van de Senaat, die hem niet geschikt voor deze post achtte. De heer Reid was voorheen president en redacteur van de New York Herald Tribune en heeft tot nu toe geen diplomatieke ervaring. Hij moest zijn geschiktheid voor bovengenoemde commissie bewijzen. Senator Fulbright was nl. van mening dat vooral op deze belangrijke post in het Midden-Oosten iemand behoort te zitten die doorkneet in de diplomatie. Blijkbaar heeft Reid de vuurproef doorstaan, want de Senaat heeft zijn benoeming vorige week donderdag bevestigd.

Hoewel wij weinig meer dan niets van de heer Ogden Reid afweten, kunnen wij, wanneer wij op zijn portret mogen afgaan, zeggen dat hij zijn moeilijke ambt met de nodige intelligentie zal weten te vervullen.

Premier van Burma bezoekt Israël

De tweede premier van Burma die een officieel bezoek aan Israël brengt, generaal Bo Ne Win, kwam maandagavond in Israël aan. Zoals men zich zal herinneren bracht de eerste premier van Burma, Oe Noe in 1956 een bezoek aan Israël. Sinds die tijd heeft zich de vriendschap en samenwerking tussen Burma en Israël voortdurend ontwikkeld. Verschillende Burmezen kwamen naar Israël om daar de coöperatieve nederzettingen te bestuderen om deze wijze van landkolonisatie ook in hun land in praktijk te brengen. Naar wij onlangs van een Israël ver-

Vitamol
De originele
Zwitserse vitamine crèmes
*
Verkrijgbaar in Amsterdam bij
Palais des Parfums
Van Baerlestraat 74. Tel. 725761

KOI. ZION LAGOLA

Via de 33.3 meterband wordt op zondag 14 juni om 19.40 uur in de rubriek „Het Erfdeel” een beschouwing gehouden over „Wat is een Jood?”; „In de Joodse Wereld” zijn we om 19.55; „Twee minuten Hebreeuws” houden de taalkundige band tussen galoet en Zion op peil; „Moet het Hebreeuwse alfabet gelatiniseerd worden?” — over deze vraag wordt om 20.12 in debat getreden.

Op 15 juni bekijken we „Het Midden-Oosten” om 19.40 uur; „Herdersliederen” zijn om 19.45 in de lucht; „Brieven van luisteraars” worden om 20.10 uur onder de loop genomen; „Toekomstige Israël's krijgen advies” om 20.20 uur; „Gevraagd de platen” komen om 20.25 uur onder de pick up.

Op dinsdag 16 juni is er om 19.40 uur „Commentaar op het nieuws”; „Boer-Sjewa hoofdstad van de Negew” staat in het centrum der belangstelling om 19.45 uur; het Midden-Oosten trekt onze aandacht om 20.10 uur met „Het probleem van Koerdistan”.

Op woensdag 17 juni gaan muzikale groeten om 19.40 „Van oost naar west”; „Eenvoudige Hebreeuwse Conversatie” wordt u om 19.50 bijgebracht door Jooda Sjoewal; „Twee minuten Hebreeuws” zijn daardoor om 20.10 beter te begrijpen; „Het wetenschappelijk onderzoek in Israël” leren we om 20.13 uur kennen.

Op donderdag 18 juni kunnen we „De melodie van de week” meezingen om 19.40 uur; de schijnwerper valt om 19.50 uur op „Engelsen die zich in Israël vestigen...vroeger, nu en straks”; „La Tribune de Jérusalem” is te behuisteren om 20.10 uur.

Nieuws: dagelijks om 19.30 en 20.00 uur; in het kort, dagelijks om 20.20 uur.

namen die zich zeer bezig had gehouden met de organisatie van en het geven van cursussen aan het Afrikaans-Aziatisch seminarium, waarover wij een uitvoerige reportage brachten, is Burma vooral geïnteresseerd bij groepen als de „Nachal”, wier leden zich verplichten een jaar in het leger dienst te doen, doch het tweede jaar op een kibboets te werken om dan later zelfs een kibboets, zo veel mogelijk op grensposten op te richten.

Dit zou in verband staan met het thans te grote Burmeze leger, welks soldaten men langzamerhand gaat demobiliseren en die men in de landbouw produktief wil maken. In Burma zou grote belangstelling bestaan voor het oprichten van dergelijke collectieve nederzettingen aan de grens die het met China heeft.

Voor 'n stralende
vrouw bloemen - voor
'n stralende teint

hamol
Schoonheid uit Zwitserland

Medium voor de dag
Nova voor de nacht
per tube f 2.50

Rol van de vrijwilligers

Rede van de heer Spier

op jaarverg. J.M.W.

ZONDAG, 24 mei j.l. vond de algemene jaarlijkse vergadering van de Stichting J.M.W. in het Carlton Hotel plaats. Deze bijeenkomst stond ook in het teken van de herdenking van het tienjarig bestaan en zoals de voorzitter, de heer E. Spier, in zijn openingsrede mededeelde, in het teken van de geestelijke vader der Stichting, mr. dr. A. Büchenbacher.

In zijn openingsrede memoreerde de heer Spier in het kort de belangrijkste punten in het tienjarig bestaan van J.M.W. en onderstreepte vooral hetgeen nog niet werd bereikt, n.l. de algehele coördinatie van het Joods maatschappelijk werk.

In de tijd voor de oorlog is het maatschappelijk werk in klein verband verbleef, zo zei de heer Spier. Grotere en kleinere instellingen hebben ieder op hun eigen gebied werk gedaan, waaronder vooral moet worden genoemd het werk dat werd verricht door de armbesturen der Joodse gemeenten. Al is dit werk volgens spreker op de meest juiste wijze geschied en al hadden de oprichters van de Stichting J.M.W. zeer veel begrip voor de energie en opoffering uit die tijd, toch moest worden begrepen, dat er na de oorlog ook een nieuwe tijd voor het Joods maatschappelijk werk was aangebroken en dat de tot nu toe beproefde methodes zouden moeten plaats maken voor nieuwe, meer aan deze tijd aangepaste wijze van werken.

Spreker hield zich ook bezig met de s.g. slapende fondsen en drong er met klem op aan, dat deze in dienst van de Joodse gemeenschap gesteld worden, al is dit volgens de statuten van de desbetreffende organisatie niet altijd gemakkelijk. Mr. Büchenbacher had er destijds al op gewezen, dat het niet de bedoeling van J.M.W. zou kunnen zijn om alle verenigingen, stichtingen en andere instellingen op het gebied van Joods maatschappelijk werk in één lichaam te doen opgaan. Hij wist maar al te goed, dat hiertegen niet alleen formele, doch vooral psychologische bezwaren zouden bestaan. J.M.W. wil een toporganisatie zijn die voor alle instellingen op het gebied van Joods maatschappelijk werk de beste krachten, in het bijzonder ook beroepskrachten, ter beschikking zou kunnen stellen, die tegenover de buitenwereld de belangen van het maatschappelijk werk in onze kring, waar dit nodig is, zou kunnen vertegenwoordigen en die een zodanig gesprek mogelijk maakt op het hoogste niveau tussen de bestuurders van alle instellingen, alsmede ieder conflict tussen deze instellingen zou moeten voorkomen en tevens zou kunnen opvangen en tegengaan het ontstaan van dubbiere en niet-efficiënte behandeling van zaken.

Spreker schetste ook de positie van de kerkgenootschappen in het maatschappelijk werk.

definitie

VERVOLGENS hield de heer Spier een lezing over de rol van de vrijwilligers in het maatschappelijk werk. Hij verdeelde dit onderwerp in twee onderafdelingen, n.l. het werk van de vrijwillige bestuursleden en de activiteit van de vrijwillige niet-bestuursleden. Spreker heeft zich met het probleem van het maatschappelijk werk — hoewel leek zijnde — intensief bezig gehouden in het Nederlands Gesprekcentrum en weet hoe moeilijk het is een basis te vinden voor een definitie van het begrip maatschappelijk werk.

Spreker definieert maatschappelijk werk als het in opdracht van de gemeenschap systematisch en wetenschappelijk verantwoord helpen, i.e. voorkomen van maatschappelijke nood, indien de enkeling, de groep of de community niet langer op normale wijze functioneren binnen de gemeenschap.

Hoewel deze definitie misschien aanvechtbaar is, kan zij als uitgangspunt voor de verdere discussie worden beschouwd.

De heer Spier wijst er op, dat wij Joden met onze aloude traditie op het gebied van mitswa, tsedaka en rachmanoeit deze geboden tot de belangrijkste rekenen.

Dat in vroegere tijden het helpen meestal in handen lag van vrijwilligers, valt bij het karakter, dat toen het helpen droeg, niet te verbazen.

Helpen was niet alleen een plicht, maar ook een gunst, omdat men zich hierdoor zelf op religieus gebied verdienstelijk maakte en een aan God welgevallig werk verrichtte. Pas in de 18e eeuw, toen in West-Europa nieuwe denkbeelden opkwamen en de Franse revolutie de rechten van de mens verkondigde, veranderde er veel in de verhouding van mens tot mens. Er ontstonden veel verbeteringen op sociaal gebied. Ook het socialisme speelde hierbij een belangrijke rol. In Nederland culmineerde de liefdadigheid of beter gezegd de filantropie in het z.g. regentendom, dat is geven, waarbij de gever weet aan wie hij geeft en de bedeelde de gever bijzonder dankbaar behoorde te zijn. Dit regentenstelsel bleef

in de Joodse instellingen tot voor de oorlog zijn invloed doen gelden. Eerst na de oorlog wist men, dat maatschappelijk werk een aparte wetenschap was.

Hoewel de Nederlandse staat na de oorlog een groot gedeelte van het maatschappelijk werk tot zich heeft getrokken, bestond voor grote gebieden de mogelijkheid van het z.g. particulier initiatief. In dit particulier initiatief ontplooidde zich na de oorlog ook ons Joods maatschappelijk werk.

Hoewel spreker vóór het maatschappelijk werk is, moet hij toch tegen de z.g. verzuijing waarschuwen. Hij is dan ook van mening, dat de verzuijing een goede en een slechte kant heeft en dat men de feiten maar moet accepteren zoals zij zijn.

scholingsprobleem

VERVOLGENS behandelt de heer Spier het institutionele maatschappelijk werk, dat hij onderscheidt in het werk, verricht in verenigingen, die praktisch geheel met vrijwilligers werken (maatschappelijk kleinere verenigingen) en

verenigingen, die een bestuur van vrijwilligers bezitten, terwijl de uitvoering van het werk in handen van beroepskrachten ligt. Van zeer groot belang zijn natuurlijk de laatste. Zij organiseren vooral de verenigingen, zij zijn verantwoordelijk voor de samenstelling van de staf van beroepskrachten en zij dienen met de voorlichting en adviezen van de zijde van beroepskrachten steeds rekening te houden.

Daarenboven blijkt een samenspraak tussen de vrijwillige bestuurders en de beroepskrachten bij de uitvoering van het werk noodzakelijk te zijn. Om deze samenspraak efficiënt te doen geschieden moet een bestuur behoorlijk zijn georganiseerd. De taken zullen moeten worden verdeeld, zodat de beroepskrachten niet met het gehele bestuur, maar met één of meerdere bestuurders de problematiek van hun werk kunnen behandelen, opdat de samenspraak het werk zo weinig mogelijk stagneert.

Spreker behandelt voorts de mogelijkheden om de bestuurders een zekere vooropleiding te verschaffen, die het hun mogelijk maakt het werk op de juiste wijze te kunnen behandelen.

Voorts had hij het over het heel belangrijke werk van het samenbrengen van fondsen die de uitvoering van het maatschappelijk werk mogelijk maken, de z.g. fundraising. Hoewel dit geen maatschappelijk werk in technische zin voorstelt, is het toch zo nauw hiermede gelieerd, dat men het niet stilzwijgend kan passeren.

Wat de vrijwillige niet-bestuurder betreft stelt de heer Spier drie mogelijkheden omtrent scholing of niet scholing.

1. De vrijwilliger dient geen opleiding te krijgen, aangezien hij dan de spontaneïteit verliest, die juist de vrijwilliger eigen is.
2. De vrijwilliger dient in niet al te lange

Dirigent Ze'ev Priell over

Israëls Opera

Als er hier op het ogenblik één Israëli in Nederland is die u kan vertellen dat niet alleen wij, in Amsterdam, op „gecompliceerde voet” staan met de Opera, maar dat ook Israël in Tel Aviv zijn eigen moeilijkheden met de Nationale Opera heeft, — als er zo'n getuige van muzikaal-organisatorische problemen is, is het wel de heer Ze'ev Priell, vooraanstaand dirigent van deze laatste instelling. Het toeval wil, dat ik tegenover hem zit, vlak voor hij voor artistieke doeleinden een bezoek gaat brengen aan de leiding van de Nederlandse Opera.

Als ik hem vertel van de moeilijkheden in deze sector hoort hij er dan ook niet in het minst van op: „Al sinds 1933 woon ik in Israël en al van die tijd af heb ik er opera's gedirigeerd, zodat ik u dus van nabij kan uitleggen wat er allemaal gebeurd is, voor het zover was dat we sinds anderhalf jaar een hopelijk blijvende Israëlische Opera hebben. In 1934 werd de eerste Palestijnse Opera opgericht door de toen juist 83-jarige oude Petersburgse dirigent Mordechai Golinkin, die allerlei Europese zangers recruteerde. Een der eerste opera's die hij er uitvoerde was „De Maccabeërs” van Anton Rubinstein. Maar deze opera werkte onder veel en veel moeilijker omstandigheden dan het later opgerichte Palestijns Philharmonisch Orkest, het tegenwoordige I.P.O. Men had geen eigen zaal, moest er steeds dus een huren, had veel meer onkosten dan dit orkest en vrijwel geen subsidie. In 1938 was ik mede-oprichter van de Palestijnse Volks Opera, een instelling waaraan zangers, koor, orkest en ballet coöperatief-leidend deelnamen.

„Tot 1945 hadden we heel wat op de Bühne gebracht, zoals De Verkochte Bruid, La Bohème, Carmen en Faust, die ik alle dirigeerde en ook Max Lavry's opera „Dan, de waker”, geleid door de componist zelf. Verder balletten, o.a. van Strawinsky en Prokofieff. Maar in die tijd, de oorlog tegen Japan was toen in 1945 immers nog niet beëindigd, gingen veel solisten en andere medewerkers van de opera in Engelse militaire dienst en dat betekende het einde van onze Volksopera...”

Deze korte voorhistorie dist de heer Priell rap-rytmisch sprekend op, met een „helaas”-glimlach aan het slot en nu realiseer ik me, dat deze kleine, tengere vlugge figuur iets wegheeft van Ravel.

„Maar de Folk Opera mocht dan opgeheven zijn, men bleef streven naar de heroprichting van een opera-instituut. Dat gebeurde in 1948 door de zangeres Edith de Philippe met de Hebreeuwse Nationale Opera, waarvan zij tegelijkertijd soliste, regisseuse en leidster was! „Thais” en daarna „Hoffmanns Vertellingen” waren de eerste opera's die toen op de planken gezet werden. Eenmaal per week speelde de opera in het Habima-theater, tot groot protest van toneelkringen! Ik moet zeggen, dat gaat in de Amsterdamse schouwburg tussen toneel en opera toch veel kameraadschappelijker toe! In 1952 werd men gedwongen het Habima-theater te verlaten wat ook achter deze poging

tot opera-traditie een punt zette.

Anderhalf jaar geleden dan, kwamen we met de nieuw-opgerichte Nationale Israëlische Opera in de bioscoop Kessum (= Tover) die indertijd de Knesset als parlamentsgebouw diende en die met heel veel kosten (250.000 Isr. Ponden) voor opera-uitvoeringen werd omgebouwd. Ik dirigeerde er Faust, Don Pasquale, Nabucco en de Fledermaus. Ik heb er nu een nieuwe opera in voorbereiding van Menachem Avidom, „Het geslacht der Maccabeërs”, een opera waarvoor de componist de opdracht kreeg door het gemeentebestuur van Tel Aviv, wegens het 50-jarig bestaan van deze stad.”

„Waarom zetelt de opera eigenlijk niet in Jeruzalem?”

„Omdat Tel Aviv eigenlijk onze culturele hoofdstad is; we hebben er toch ook ons nationaal filharmonisch orkest, het Habima-theater, het Camertheater en het Ohel-theater.

„Alle opera's worden in Israël met een libretto in het Iwrit uitgevoerd; u kunt zich voorstellen welke moeilijkheden zo'n tekstomzetting geeft in metrum en taal-aanpassing.

„Ik studeerde aan de Berliner Hochschule onder Franz Schrecker compositie, bij Paul Hindemith theorie en bij Julius Prüwer directie. Voor dit laatste trouwens ook bij Szell en later bij Molinari in Rome. M'n eerste aanstelling kreeg ik bij het stedelijk theater van Harburg; later stond ik voor het Filharmonisch Orkest van Warschau en ik dirigeerde ook in Berlijn. In mijn tweede vaderland heb ik regelmatig gastdirecties vervuld bij het Kol Jisrael Orkest en het Israëlisch Filharmonisch Orkest. Ons nationaal orkest leidde ik al voor zijn officiële oprichting, met een concert waarop Huberman solist was. Met het Kol Jisrael Orkest bracht ik onder meer het fluitconcert van Jolivet, de 1ste symfonie van Sjostakowitsj en het Divertimento voor strijkorkest van Bartók.

„Deze Europese reis dient om mijn tournee voor volgend jaar voor te bereiden; bij deze gelegenheid dirigeerde ik reeds de radio-orkesten van Athene en Napels. In Italië, met een Israëlisch programma dat composities van Bernd Bergel, Chaim Alexander, Ben Chaim en Chanoch Jacoby bevatte. Voor radio-Brussel speel ik met het N.I.R.-orkest straks werken van Handel, Respighi, de Israël Oedon, Partosh (1ste altist bij het I.P.O.) en Alexander Tansman.”

LEO HOOST

WESSEL

EXCLUSIEVE HERENKLEDING

KALVERSTRAAT
AMSTERDAM

cursussen te worden opgeleid om een rand te vormen rondom de beroepskrachten.

3. De vrijwilliger volgt z.g. oriënteringscursussen, zodat hem de elementaire basis van het werk kan worden bijgebracht.

Spreker trok zelf geen conclusies, doch hij stelde deze problemen, zoals deze zich naar zijn mening voordeden, ter algemene discussie.

discussie

IN de daaropvolgende discussie betwistte de heer Jac. Cohen, secretaris der stichting, het gestelde dat een vrijwillige bestuurder als bestuurder een taak in het maatschappelijk werk heeft. Bestuurders moeten organiseren en beleid voeren, hetgeen iets anders is dan uitvoerend werk verrichten.

Indien men organiseert, dient men slechts op de hoogte te zijn van de aard van het werk, terwijl de vrijwillige maatschappelijk werker contact met de cliënt moet kunnen leggen.

Nadat spreker op de verschillende categorieën van noodgevallen wees, komt hij tot de conclusie, dat het vooral de ouden van dagen, zieken en volkomen invaliden zijn, die door vrijwilligers kunnen worden geholpen. Niettemin moet de vrijwillige helper contact houden met de beroepskracht.

De heer J. Parsser feliciteert namens de N.I.I.S.A. de Stichting J.M.W. naar aanleiding van het tienjarig bestaan. Spreker verheugt zich over het feit, dat J.M.W. als organisator van het Joods maatschappelijk werk in Nederland thans wordt erkend en dat men inmiddels veel instellingen bij J.M.W. hebben aangesloten.

Spreker betuigt zijn dankbaarheid, dat het probleem van de vrijwilliger in het maatschappelijk werk aan de orde is gesteld. Hij vindt dit wel een onderwerp voor verdere discussie. Spreker vreesde, dat met de oprichting van J.M.W. het Joodse karakter van het sociaal werk mischen door aanpassing aan het algemeen maatschappelijk werk verloren zou gaan, doch de wijze waarop de Commissie voor Individuele Hulpverlening tot nu toe heeft gewerkt, heeft spreker bijzonder gerust gesteld.

Verder spraken in de discussie mevr. C. Gimbel-de Roos, maatschappelijk werkadviseur der Stichting J.M.W. en mr. S. Boas. De laatste stelde voor een aparte vergadering te beleggen ter discussie van deze problemen.

Mr. I. van Creveld toetste het werk van J.M.W. aan de 7 trappen van Maimonides.

Dr. R. Gerstenfeld legde er de nadruk op, dat hij altijd een lans had gebroken voor de vrijwilligers.

Nadat de voorzitter alle sprekers had geantwoord, werd de lunch gebruikt.

Hierna volgde het huishoudelijke gedeelte van de algemene vergadering. Bij de behandeling van het jaarverslag en bij het houden van de algemene beschouwingen over het Joods maatschappelijk werk in Nederland spraken de heren L. Ph. Polak, L. Preger uit Rotterdam en mr. S. Boas. Ook hier speelde het probleem de coördinatie en de efficiency in het maatschappelijk werk een leidende rol.

Ook de heer H. Vos plette voor efficiency.

Na de behandeling van het financieel verslag 1958 en de begroting 1959 werd de penningmeester décharge verleend.

Vervolgens werden enkele hamerstukken behandeld, waarna de vergadering om 4 uur 's middags werd gesloten.

Bezoek raw Prins

Men schrijft ons:

Met vreugde hebben wij vernomen, dat raw A. Prins, die vele jaren rabbijn in de Lekstraat-synagoge is geweest, begin juli voor een kort bezoek uit Israël naar Amsterdam zal komen.

Ondergetekenden stellen zich voor om ter gelegenheid hiervan een ouderwetse Contactavond te beleggen, waarop iedereen in de gelegenheid zal zijn raw Prins weer eens te ontmoeten.

Nadere berichten omtrent datum e.d. volgen.

Benj. Italianer,
L. Th. Keesing,
J. Thaler

IN EEN VERZONKEN WERELD

Weten als passie

KENNIS is een onmeetbare grootheid en daarom zijn alle vergelijkingen tussen het weten van de een en ander zinloos. Maar soms stuiten wij op fenomenen van menselijk veel weten, die ons in verbazing zetten en ons doen speuren naar de wijze waarop al die kennis vergaard is. „Al wat in boeken staat is in dat hoofd gevaren” zong Vondel van de hooggeleerde Vos; sindsdien is het aantal boeken afschrikwekkend toegenomen. Zeker overdreef Vondel reeds in zijn lof voor Vos maar indien hij zich de uitspraak nog kon veroorloven, tegenwoordig zal niemand kunnen veronderstellen dat één mens alles weet wat in de boeken staat. Zelfs op een beperkt terrein is het niet eens meer mogelijk de lopende literatuur bij te houden, laat staan meerdere terreinen te beheersen. Des te groter eerbied krijgen we dan voor die figuren, die door een combinatie van bijzondere gaven van geheugen, intelligentie en ijver tot verbluffende prestaties komen.

Een treffend voorbeeld hiervan is prof. Ben Zion Dinur (Dinaburg) oud-hoogleraar in de Joodse geschiedenis aan de Hebreeuwse Universiteit en ex-minister van onderwijs. Hoe hij tot zijn fenomenale weten is gekomen, leert ons het eerste boek van zijn mémoires, dat een van de ongeveer vijftig(!) boeken is, die deze vijfenzeventigjarige(!) geleerde van plan is te publiceren, en die vrucht vormen van tientallen jaren arbeid.

Dit eerste deel heet „In een verzonken wereld” (Baolam sjeesjaka) en als men geboeid deze herinneringen, die het tijdvak van zijn geboorte tot 1914 behandelen, doorleest, dan heeft men inderdaad het gevoel te verkeren in een wereld waarvan alle sporen reeds volledig zijn weggevaagd. Het is een wereld van chassidim en Jesjiwa-bachoeirim, van revolutionairen en ambtenaren van de Czaar, van Hebreeuwse schrijvers en Duits-Joodse geleerden. En wanneer van alle figuren, die in dit verhaal voorkomen ook nog enkele in leven zijn, dan toch is de grond waarop zij eens hebben geleefd zelfs voor hen volkomen vreemd geworden.

eerste periode: de „Hoef”

ALS men in een familie geboren wordt die van vaders- en moederszijde rabbijnen — en vrijwel alleen rabbijnen — heeft opgeleverd dan lag een opleiding tot rabbijn voor de hand. Zo is het geen wonder dat Ben Zion Dinaburg reeds van jongs af tot dezelfde studie bestemd was. Ons moge dit misschien een dwang lijken maar in de maatschappij, waarin hij opgroeide was het een hoge onderscheiding. De gehele bevolking van het dorp Chorol, waar hij geboren werd, waren Chabadchassidim, d.w.z. zij behoorden tot die groepering onder de chassidim, die de kennis van het Tora-fundament trachtte te verenigen met het mystieke beleven van het chassidisme en zich dus de allerhoogste eisen van geest en gemoed stelde.

De familie Van Dinaburg had nauwe connecties met de rabbi van Lubawitsch, het hoofd van deze sekte en in een van de steden waar een oom van Ben Zion rabbijn was, werd de dag waarop de stichter van de sekte, rabbi Sjneor Zalman van Ladi uit de gevangenis bevrijd werd, als een officiële feestdag gevierd. Is dus de bestemming van de jonge Ben Zion tot Talmoodist voor de hand liggend, verwonderlijk is de snelle ontwikkeling van het vroegrijpe kind, dat reeds op jeugdige leeftijd een vastbeslotenheid en koppigheid aan de dag legt om de top van de wetenschap te bereiken.

Een van zijn grootvaders, wiens gezag in de familie beslissend was, had eens van hem, hoewel hij de tweede zoon in het gezin was, op een familiefeest verklaard, dat hij zou uitblinken in de Tora en dat men daarom op zijn ontwikkeling moest letten. Dus bemoeide zich de gehele familie met zijn opvoeding. Toen hij tien jaar was was er in zijn geboorteplaats niemand, die hem voldoende onderwijs kon geven omdat hij door zelfstudie reeds zover gevorderd was, dat hij zijn leraren overtrof. Dus werd in de familieraad besloten hem naar een Jesjiwa te sturen maar reeds na twee weken kwam hij op eigen gelegenheid terug omdat hij vond dat hij niet voldoende opschoot. Kort daarna besloot hij met zijn broer het ouderlijk huis te ontvluchten om naar een beroemde Jesjiwa te gaan. Geld had hij niet maar in de Oostjoodse gemeenschap, waar de geleerden de elite van de maatschappij waren en waar het steunen van jonge studenten tot de hoogste plichten van de burgers behoorden, kon een jongen als hij erop rekenen dat op een of andere wijze wel voor zijn levensonderhoud gezorgd zou worden. De passage uit het boek waar hij de aankomst in het Beth Hamidrasi van Homel verhaalt, is zo aandoenlijk — vooral als men bedenkt dat hij toen pas tien jaar was — dat ik hem in zijn geheel vertaal:

Toen wij (in het Beth Hamidrasi) kwamen omringden ze ons van alle kanten: waar komen jullie vandaan kinderen? Wat willen jullie? Toen wij vertelden dat wij uit Chorol kwamen wist niemand waar dat lag. En toen wij uitlegden dat wij in de Jesjiwa wilden leren, lachten ze ons uit. Direct vroegen ze: Ken je de Choemasj (de vijf boeken van Mozes), jongen? „Ja.” „Wat lezen we van de

week?” Ik gaf het goede antwoord. Men vroeg mij naar de verklaring van Rasji op dat stuk. „Ken je ook Tenach?” „Dat heb ik geleerd.” „Eerste profeten?” „Ja.” „Wat was de ziekte van koning Asa?” vroeg een gezette rossige Jood met een snijdende stem en, allen lachten. „Er staat geschreven, dat hij een ziekte aan zijn voeten kreeg op hoge leeftijd.” „Mooi zo. En waarom heeft hij geen dokter geraadpleegd?” vroeg de man verder. „Hij heeft de doktoren wel geraadpleegd maar dat staat niet in Koningen maar in de Kronieken.” Dat kind weet het heel goed. „Heb je ook Kronieken geleerd?” „Dat heb ik zelf gelezen.” „Mooi.” „Heb je Job geleerd?” „Ja.” „Kan je ook de Sfor Habur en de Lirjaton beschrijven?” „Dat vindt men in Akdamot (een lang gedicht dat op Sjivoeot voor het lezen van de Tora wordt geciteerd).” Het publiek begint zich te amuseren en lacht. Er komen hoe langer hoe meer mensen om ons heen staan, die de gezette Jood verwijten gaan maken. Men brengt mij voor het hoofd van de Jesjiwa, die bij de Aron Hakodesj stond. Hij vroeg mij dadelijk of ik Talmood geleerd had en welke afdelingen. „Sjabbat, Pesachiem, Baba Metsien,

door dr. J. Melkman
Jeruzalem

Choelien, Malkot en Taaniet.” Allen lachen. „Heb je ook iets geleerd uit Seder Nasjiem?” „Ja. Een hoofdstuk uit Nedarim.” „Heb je Berachot geleerd?” „Alleen de Misjna.” „Heb je nog meer Misjna geleerd?” „De gehele Misjna.” „Hoe oud ben je?” „Met Chanoeke 11 jaar.” „Heb je in één jaar de gehele Misjna geleerd?” „Ze hebben me geleerd: met tien jaar leert een jongen Misjna dat wil zeggen dat moet hij de gehele Misjna kennen.” Plotseling komt er een uit het gezelschap op de row af en fluistert hem iets in het oor. Het hoofd van de Jesjiwa lacht en zegt: „goed.” De man zegt tot mij: „je vriend zegt, dat je precies weet wat je geleerd hebt, elke plaats op elk blad zodat je kan vertellen wat er op een blad staat als we met een naald prikken. Zullen we je examineren? Goed!” Ik gaf geen antwoord. „Zwijgen staat gelijk met bekennen?” „Ja.” „Waar staat deze tekst?” vraagt het hoofd van de Jesjiwa. „In dat gedeelte van de Talmood dat ik geleerd heb, komt dat niet voor.” „Zo?” zegt het hoofd van de Jesjiwa en heb jij niet Baba Metsien geleerd?” „Ja”, antwoord ik, „maar in het hoofdstuk Hamafkiez pag. 37b staat: Zwijgen is als bekennen maar het woord „gelijk” staat er niet bij.” Het publiek lacht en amuseert zich en roept om een exemplaar van de Talmood. Het hoofd van de Jesjiwa lacht en zegt: „dat is juist. De gehele uitdrukking staat ergens anders.” Daarna begint men mij te examineren met „de vinger”. Men haalt een exemplaar van Talmood voor de dag, Sjabbat, en een van de omstanders wijst met zijn vinger een tekst van op bladzijde 11a en vraagt: „wat staat op dezelfde bladzijde 21a?” Ik antwoord zonder aarzelen: „Rabban Sjimon ben Gamliel zei: Bij ons thuis wond men de pit om de noot en stak zo aan.” De man kijkt het na en zegt: „het is juist” en vraagt verder: „en wat staat op bladzijde 31a?” Ik denk even na en zeg: „Er wordt geleerd, eens kwam een afgodendienaar bij Sjammai...” Het publiek is verbaasd: „Precies!” En plotseling krijg ik een ontzettend medelijden... met mezelf! Ik wil de bemoeienis van mijn familie ontvluchten en nu val ik in handen van vreemde mensen die mij kwellen...

Na deze gebeurtenis wordt het kind opgenomen in de Jesjiwa en blijft daar leren tot hij weer naar een andere Jesjiwa gaat en ten slotte tegen zijn Barmitswa tot de beroemde Jesjiwa van Tels wordt toegelaten. Na twee jaar daar, weer naar een andere, totdat hij tegen zijn zestiende jaar zijn ideaal heeft bereikt, dat hij de Talmood in zijn geheel kent.

We kunnen al deze zwerftochten niet volgen hoe interessant ook de kijk is, die zij geven op het leven van de jonge geleerde.

DEEDS in Tels werd Dinur gepakt door de Zionistische gedachte en tijdens zijn verblijf in Kowno slaagt hij erin de plannen die zijn oom ter bestrijding van het Zionisme heeft aan de Zionistische leiding mede te delen. Dat is echter pas het begin van zijn ontwikkeling. Het helpt niet dat hij een half jaar in de hoofdplaats van het Chabadchassidisme instructie krijgt in de leer: zijn onafhankelijkheid van geest en zijn kritische zin worden aldaar opgemerkt en als gevolg daarvan moet hij Lubawitsch verlaten. Intussen hebben de leerjaren hem nader gebracht tot de arbeidersklasse, wier leed en armoede hij heeft kunnen gadeslaan als kamerhuurder in verschillende plaatsen. En dus sluit hij zich aan bij de Socialistische Zionisten („S.S.”) wier program zowel revolutionair socialistisch streven in het land van inwonning als propaganda voor Israël inhield. De combinatie was theoretisch niet wel mogelijk en het is niet te verwonderen dat de meeste aanhangers ten slotte bij de sociaal-democraten of bolsjewiki terecht kwamen. Maar in de begintijd geloofde men nog, dat een strijd voor de sociale vrijmaking gevolgd zou kunnen worden door een uittocht naar Israël.

tweede periode: revolutionair

Zo organiseerde Dinur in zijn gehele district stakingen en weldra was hij de erkende vertegenwoordiger in de onderhandelings met de werknemers. De gevolgen bleven niet uit. De politie zat hem op de hielen en herhaaldelijk moest hij van verblijfplaats wisselen. Toidat de dagen van de mislukte revolutie van 1905 kwamen en een algehele staking geproclameerd werd. Het mislukken van de revolutie en de pogroms die door de regering geïnstigeerd waren (Dinaburg vertelt een treffend geval van een plaatselijke bevelhebber, die hem een regeringstelegram toonde, dat kennelijk opzette tot pogroms) breken het revolutionaire elan en doen de partij slinken en uiteenspatten. Dinur had steeds het Zionisme centraal gezien en in zijn propagandaspeeches en ideologische conferenties had hij zich herhaaldelijk van de Joodse geschiedenis als voorbeeld bediend. Dit bracht een verwijdering teweeg tussen hem en de partij, die zich steeds linker en Russischer ging oriënteren. Dinur, wiens belangstelling voor de Russische geschiedenis en literatuur bijzonder groot was, kon zich toch niet met dit nationalisme verenigen en verliet de S.S.

Ironie

In de bespreking van het mei-nummer van het maandblad Maatstaf (redacteur Bert Bakker, uitgever Daamen N.V., Den Haag) zeiden we dat wij in de aankondiging „Een paar maanden geleden verscheen een Duitse (!) vertaling van „het Bit-tare Kruid”, liever een vraagteken dan een uitroepteken hadden gezien. Alhoewel hij hierin terecht geen afkeuring zag, stelt de redacteur van Maatstaf er toch prijs op onze lezers te doen weten dat hij dit uitroep-teken ironisch bedoelde.

Naar wij hoorden zegt de heer Jacobs, rector van het Joods Lyceum bij opstellen weleens: „als je dat ironisch hebt bedoeld, had je het erbij moeten zetten”. In ieder geval was het niet onze bedoeling een punt af te trekken van de tien, die de heer Bakker voor deze uitgave verdient.

M. H. G.

Zijn revolutionair verleden bleef hem echter vervolgen. Het was bijzonder moeilijk voor hem om het bewijs van politiek goed gedrag te ontvangen dat vereist was voor het staatsexamen, dat hij wilde afleggen. En toen het hem ten slotte lukte dit te krijgen, bleek het nut ervan — zoals hem reeds was voorspeld — bijzonder gering, daar de examinatoren welbewust alle Joodse kandidaten lieten zakken. Op deze wijze werd de Joodse intelligentsia tot terrorisme, wanhoop of naar het buitenland gedreven. Dinur koos het laatste, toen het bekend werd, dat de plaatselijke autoriteiten in 1910 een proces wilden onsceneren, waarbij zij ook de identiteit wilden vaststellen van een revolutionair genaamd David, die de leiding had bij de stakingen in 1905. En die David was natuurlijk Dinur.

derde periode: historicus

Toen Dinur, na het verkrijgen van de semicha (de erkenning als rabbijn) besloot geen rabbijn te worden maar zich op de algemene studie te werpen, deed hij dat met dezelfde ijver waarmee hij oorspronkelijk Talmood gestudeerd had, d.w.z. in een tempo van achtien à twintig uur per dag. Zo vergaarde hij zich een enorme kennis en al was hem de weg naar de studie aan een Russische universiteit versperd, hij kon toch, toen hem eenmaal de gelegenheid geboden was in Berlijn aan de Hochschule für die jüdische Wissenschaft te studeren, snel de vereiste bevoegdheid halen. En in dezelfde tijd, dat hij zich bekwaamde in Duits, Latijn, Grieks en geschiedenis bleef hij nog vaste tijden handhaven voor de „Tora”: d.w.z. hij bleef doorgaan de Talmood en in het bijzonder Maimonides en andere wetgevers te bestuderen.

De hoofdstukken over zijn vorming als geleerde onder de bezielende leiding van de beroemde Eugen Täubler en later zijn studie aan de Universiteit in Bern zijn voor de algemene lezer van de minste interesse omdat zij zich vooral met vakwetenschappen bezig houden.

Maar belangrijk zijn zij voor de verklaring van het verschijnsel, dat wij meer tegenkomen in de eerste helft van de twintigste eeuw: de Jesjiwa-bachoeir, die zich met hetzelfde doorzettingsvermogen, intensiteit en exclusiviteit op de wetenschap werpt zoals hij zich eerst aan de Talmoodstudie heeft gewijd. Dat verleent de besten onder hen een fenomenale encyclopedische kennis die gepaard gaat met een zeldzaam analytisch vermogen. Op deze wijze bereikte ook Dinur een beheersing van de historische stof en daarmee toegerust stond hij voor de mogelijkheid een carrière als geleerde aan een van de Westeuropese universiteiten op te bouwen. Het uitbreken van de oorlog in 1914 verhinderde dat: hij anelde terug van Bern naar Rusland waar zijn vrouw en kind woonden en daar kreeg hij de gelegenheid de Oktoberrivolutie van nabij gade te slaan. Een apart boek van zijn herinneringen zal aan deze Russische revolutie zijn gewijd.

Dit deel echter, dat zijn herinneringen tot zijn dertigste jaar bevat, geeft ons niet slechts een uitstekende kijk op zijn ontwikkelingsgang, het is ook een cultuurhistorisch document, dat ons een blik gunt in alle sferen van het Russische Jodendom voordat dit bijna hermetisch werd afgesloten.

PORTRET van een Hollandse familie in Israël

TIEN pionnen, negen pionnen, acht, zeven... en toen lagen ze allemaal omver. Dit jongetje... dat jongetje... en toen was er niemand meer over. De droom herhaalde zich met een verontrustende, kwellende, neerdrukkende regelmaat. Naast me woelde Jaapie rusteloos heen en weer. Geen van beiden hadden we gehuild tijdens de begrafenis: na zoveel doden in het nabije verleden was de bron van onze tranen opgedroogd. Tante Betsy was de laatste van de generatie van Jaapie's ouders geweest: nu was er niemand meer over.

Waarom gaat een familie als deze weg uit Nederland? En niet in de laatste jaren, maar van 1912 tot 1921, voordat er sprake was van een Joods Nationaal Tehuis en toen men nog het geloof van een religieuze zeloot moest hebben. En toch was geen van hen orthodox geweest. Ze hadden stuk voor stuk de gecultiveerde smaak en ontwikkeling van een superieur soort mensen dat gewend is aan het leven in een uitermate beschaafd land met tal van tradities. Hun antieke bric-à-brac en hun elegante bezittingen brachten ze mee, tot hun sterfdag bleef ieder van hen trouw aan het gehele a.b.c. van het protocol der goede omgangsvormen. Op Betsy's tafel ontbraken de mergleptjes noch de messenleggers; op gezette tijden herlas ze Dickens en ze luisterde graag naar Mozart. Ze was afgemeten, maar ze had een warm hart. Ze sprenkelde lavendel op haar zakdoeken en legde zakjes geurige kruiden tussen het linnengoed. Haar juwelen stamden van haar overgrootmoeder. En zo waren ze allemaal — als fluweel staken ze af tegen het handweef-stadium waarin het jonge Israël verkeerde. Geen duimbreed weken ze af van hun streng gehandhaafd niveau, hun correctheid, hun wellevendheid en hun formaliteiten, niet omdat het ze in het bloed zat. Geen van hen ging in de politiek, en toch oefende ieder van hen op zijn wijze invloed op het leven in Israël uit — sommigen hunner hebben het zelfs gevormd. Hun geschiedenis is de geschiedenis van Israël. En degenen die achterbleven, horen bij de geschiedenis van de Joden in Europa.

De naam van deze familie luidt: Davids-Hoofien. De stamboom van de Davids-leden begint in 1600 in Amsterdam en wordt trouw bijgehouden tot en met onze jongste zuigeling. Beide families waren bekend en geëerd in de Joodse gemeenschap; een van hen, een Davids, verwelkomde Napoleon in het getto; een van hen, een meisje Hoofien, bood koningin Wilhelmina bloemen aan toen ze een bezoek aan de Amsterdamse Jodenbuurt bracht. Ook in Israël waren ze voorbestemd — en beschouwden ze het als hun taak — om dergelijke ereplichten te vervullen.

Jaapie's moeder Rosa (geboren Hoofien) heb ik nooit ontmoet, evenmin als zijn vader, Joachim Davids, maar ik leerde hen kennen uit hun wekelijks brieven. Zij stierven vóór het eind van de tweede wereldoorlog en reizen was toen onmogelijk. Hij was door de Engelsen uit Nederland weggehaald, samen met andere deskundigen op het gebied van industrie-diamant, om de Geallieerden van dienst te zijn. Zij was van plan hem spoedig te volgen, samen met de meisjes, nadat de inboedel opgeslagen en de reisbagage gepakt zou zijn. Maar Hitlers inval kwam te snel. Moeder Rosa stierf plotseling, nog voor de razzias waren begonnen, in haar eigen bed. Vader Joachim volgde spoedig na een hartaanval in Londen. De twee dochters in Nederland wisten door onderduiken aan de nazies te ontkomen. Later trouwden ze met hun redders, een katholieke en een protestantse man. De andere drie — Mosjee, Rosine en Jaap — waren al lang in Israël, waar ze zich een bestaan hadden opgebouwd en gebouwd waren, zodat op hen de zorg rustte om de familietradities te handhaven.

economisch orakel

ELIÉZER (Siegfried) en Marjan Hoofien waren toen al veteranen in Israël: ze hadden zich er voor de eerste wereldoorlog gevestigd en behoorden tot de pioniers van de plaatselijke Nederlandse gemeenschap en tot de eerste Zionistische immigranten in Israël. Hij was een briljant bankier en werd al spoedig beschouwd als het economische orakel van het land. Hij was gereserveerd en koel, de mensen noemden hem een denkmachine. Tante Marjan daarentegen was een heftige, temperamentvolle vrouw en een stormachtige weldoener. Zij had veel weg van Elsa Maxwell, die partijen gaf en grote liefdadigheidsfeesten organiseerde en de mensen graag schokte. Maar in de ietwat kille nabijheid van haar echtgenoot gedroeg zelfs zij zich kalm en waardig. Oom Eliézer trachtte buiten de publiciteit te blijven, maar in later jaren voelde hij het als zijn plicht om zijn waarschuwingen in het openbaar te doen klinken en zijn uittalingen werden beschouwd als frontpagina-nieuws. Israël's huidige geldpolitiek draagt nog steeds zijn stempel. Pas na zijn dood hoorden zijn familie en de buitenwereld dat de Bank of England Israël

zijn eerste grote lening slechts had toegestaan op voorwaarde dat het leven van Eliézer Hoofien in zeven cijfers te hunnen gunste zou worden verzekerd. Zo hoog schatten ze zijn persoonlijk oordeel en economisch inzicht. Hij was trots, maar niet ijdel, hij vermeed de roem en eer die hem voortdurend ten deel vielen. Hij liet zijn gevoelens nooit invloed hebben op de uitoefening van zijn plichten, zijn beginselen en zijn discretie; wanneer hij echter naar Beethoven luisterde, weerspiegelde zijn gezicht de

door
Molly Lyons Bar-David

vreugde en het leed, de haat en de liefde die hij tot het laatste toe zo meesterlijk wist te maskeren.

Tante Marjan was zijn tegendeel. Ze zei altijd, dat ze niet „familieziek” was, maar het blijft een feit dat ze de eerste was die de zieken onder ons opsoorde en ze verzorgde, de eerste die ons flink de waarheid zei. Toen Jaapie zich twintig jaar geleden met mij verloofde, nam hij me mee naar zijn verschillende tantes. Marjan kwam om twaalf uur 's morgens uit het bad, en ontbood me in haar slaapkamer, waar ze zich in een reusachtige badhanddoek had gehuld. Daar torende ze haar hoge, gezette gestalte in een toga van badstof, en nam me van het hoofd tot de voeten op. „Waarom wil je trouwen met die *noednik* (nietsnut) van een neef van mij?” vroeg ze. Ze was op Jaapie meer gesteld dan op welk ander jong familielid en liet hem beloven dat hij op haar begrafenis de kist zou helpen dragen. „Met genoegen”, antwoordde hij en ze lachten beiden. Maar haar geest was even groot als haar lichaam. Tienduizenden zuigelingen van immigranten of arme gezinnen kregen door haar toedoen een uitzet, zoals tegenwoordig evenveel kinderen speelgoed krijgen via het speelgoedfonds van de „Jerusalem Post” dat op haar initiatief werd gesticht. Ze stierf rijk aan vrienden en vijanden die haar voor de laatste maal vergaven.

volmaakte gastvrouw

PHILIP PHILLIPS was een Britse kapitein die tijdens de eerste wereldoorlog onder Allenby vocht. Van begin

af aan droeg hij Palestina zulk een warm hart toe dat hij er bleef, ondanks de ontsteltenis van zijn familie in Londen die maar niet kon begrijpen hoe jonkheer Philip daar in de woestijn kon leven, zonder zelfs over een eigen bediende te beschikken. Zijn familie zond haar zonen naar Eton en had zich nooit ingelaten met iets zo ontraditioneels als het Zionisme waardoor men zijn Jood-zijn zo zeer blootgaf. Maar oom Philip liet zich door niets ter wereld tot het Londense society-leven bekeren; hij vestigde zich in het Oude-Nieuwe Land waar hij Elisabeth-Betsy-Davids, Jaapie's tante van moederszijde, ontmoette en trouwde. Ze kochten een villa op de Karmelberg — Ze behoorden tot de eersten die zich niet in de Joodse Hadar vestigden — en noemden die *Machanajim*. De straat die ze heet, ontleent zijn naam aan dit huis, dat nu nog steeds bezienswaardig om zijn schoonheid is. In Machanajim heb ik twintig jaar geleden Jaapie ontmoet, toen we onder de hoge vijfgeboom in de tuin twee dronken. Tante Betsy was in 1919 aangekomen met tante Lena Hoofien, de zuster van oom Eliézer. Lena had een lichtelijke natuur, ze was een wijze en waardige vrouw. Zij bleef niet lang in Palestina, want ze keerde naar Nederland terug om er te trouwen. Haar leven en dat van haar man eindigde in de Duitse concentratiekampen. De kinderen uit het eerste huwelijk van haar man, Elé en Izak Spitz, leven echter thans in Israël.

Lena's zuster, tante Jeanette Hoofien (die in Israël haar naam veranderde in Simcha), trouwde met Siegfried van Vitesland, de toenmalige Nederlandse consul-generaal in Jeruzalem. Ook hij was een van de toonaangevende figuren in het Joodse openbare leven; naast andere vitale posities bekleedde hij het penningmeesterschap van de Jewish Agency. Toen in 1939 de oorlog uitbrak, stierf hij. Jeanette bleef leven als middelpunt van het culturele leven in Jeruzalem, als beschermvrouw van de schone kunsten en als een gastvrouw van historische reputatie. Zij koesterde jeugdige, onbekende talenten en leidde hen naar de roem; vooral het Betsalel-museum verheugde zich in haar belangstelling en een van de zalen is dan ook naar haar genoemd. Zelfs tijdens het hongerbeleg van Jeruzalem, toen ze ons wilde bladeren serveerde op Wedgwood-schalen, gerangschikt op een linnen tafelkleed met de geschiedenis van Ruth erin geweven, een voor haar ontworpen en vervaardigd geschenk van een bewonderend kunstenaar, was ze de volmaakte gastvrouw. Zij had een nobel voorkomen, haar geest was fijnzinnig en doordrenkt met het Latijn en de jüdische kennis waarin ze zich had gespecialiseerd, maar toch verhiel ze zich in haar gesprekken nooit een millimeter boven degenen die haar omringden. Toen we geëvacueerd werden uit ons huis aan de rand van Jeruzalem kwamen we bij haar in huis. Jaapie was aan het front en ik kwam bij haar aanzetten met

Dr. Eliézer (Siegfried) Hoofien

drie kleine kinderen en een paar blikjes conserven die ze weigerde aan te spreken tot er letterlijk niets meer te eten was. Terwijl de bommen en kogels over het huis gierden, lachten Tante Jeanette en tante Betsy voor en lachten. Tante Jeanette was de laatste die over de oude Latioenweg reed in 1948; de Arabieren overvielen het V.N.-konvooi en vermoordden alle inzittenden van haar auto door hen een voor een neer te schieten.

Zes, vijf, vier, drie, twee...

bont assortiment

TANTE Betsy en oom Phil waren heel gelukkig met elkaar. Zij hadden geen kinderen en daarom verwenen ze elkaar en ons, hun nichten en neven, en vooral de kinderen, want hun liefde voor de familie en hun vrienden overströmde ons allen. Tante Betsy was een van de gezelligste vrouwen die ik ooit heb gekend. Gezelligheid was haar hoogste doel, dus zorgde ze voor een haard, vredebankjes, gemakkelijke stoelen, kussens, chocola en pinda's, boeken en een verrukkelijk kop thee. Ze reisden vaak naar het buitenland, meestal naar Engeland waar oom Phils familie woonde, maar het helemaal naar Palestina stond hun nooit te lang weg te blijven. Zodra er ook maar een gerucht over onlusten of oorlog in de lucht hing, namen ze het eerste vliegtuig naar huis. Toen in de jaren 1950-51 de versobering haar intrede deed, werd de gember-boterkoek margarine-kaneelkoek en tenslotte verdween ook die, toen de economische toestand een dieptepunt had bereikt. Maar niemand die bij hen op bezoek kwam, merkte het op, want zelfs een dun sneedje roggebrood met een smeerseltje en een plukje groen versierde bij hen nooit zijn charme. Oom Phil verdeelde zijn tijd tussen de verschillende organisaties, de synagoge en de gezelligheidsclubs voor soldaten. Tante Betsy voelde niet veel voor het clubleven (afgezien van haar medewerking aan de door Hadassa georganiseerde schoolmaaltijden in die dagen), maar haar eigen huis was een

(Vervolg zie pag. 7)

Millie Perkins

en de roem

MILLIE Perkins is een klein, uiterst sierlijk meisje met bijzonder grote en sprekende ogen.

Zij werd uit 10.224 meisjes verkoren om de rol van Anne Frank te spelen, het Joodse meisje dat beroemd werd door het dagboek dat zij, ondergedoken in een Amsterdams grachtenhuis, bijhield.

Dat dagboek ging de hele wereld rond en ieder kent thans wel de naam van Anne Frank, ook al zijn er sommige nazi's in Duitsland en fascistien in Frankrijk die Anne's dagboek als een naoorlogs maakwerk brandmerken. Men kan het er mee eens zijn of niet, de rest van de wereld heeft van Anne Frank een kleine heilige gemaakt, een Joodse heilige, al kennen wij in het Jodendom geen heiligen.

OM de rol van dit meisje te spelen voor een film in Hollywood gemaakt, was niemand van de andere 10.223 meisjes goed genoeg bevonden. Niet de twee Amerikaanse Joodse actrices, die op het Amerikaanse toneel de rol van Anne naar men ons verzekerde op ontroerende wijze speelden en ook het Nederlandse meisje van Joodse afkomst, Marianne Sarstadt niet. Regisseur Stevens koos Millie Perkins en het zij gezegd, om niet onbegrijpelijke redenen. Zij heeft het pril van een meisje van veertien al is zij precies twintig jaar en al heeft zij niet de rijpheid in knop die een Joods meisje van veertien jaar juist vaak wel bezit. Millie is dus pril en naar het lijkt onbedorven. Zij is geen glamourgirl en

geen carrièregirl in de ware zin van het woord. Toch heeft zij de filmcarrière thans voor goed gekozen. Zij is bescheiden en toch van haar kunnen overtuigd; gevraagd naar het feit hoe zij meende de rol van een Joods meisje te kunnen spelen, antwoordde zij niet te weten hoe „bat ah, well I did it” en men kon er een nuance in bemerken van: „en ik deed het lang niet slecht!”

MILLIE Perkins kreeg in Nederland een zware taak aangeboden opgevoerd met rozen van een geheel nieuw gekweekte soort die naar haar werd genoemd. De rozen waren van een prachtig donker flauwecrood en zij zijn bijzonder sterk, want zij bleven in een vaasje gezet langer dan een week fris. Millie Perkins schijnt te benijden: roem, rozen, rozen...; menig meisje zou vast en zeker in haar schoenen willen staan.

MILLIE gaat de hele wereld rond; zo is zij in Israël geweest, een belevens ongetuigd voor een jong Amerikaans meisje. Toen men haar echter vroeg wat van haar indrukken van dat land te vertellen, moest zij — ges it was a pity — wegeven dat zij van dat land, evenals van de andere landen waar zij was weinig meer dan de hotelkamers had gezien. Zo ging het ook in Amsterdam; zij legde er een krans bij het standbeeld van de Dokwerker op het Waterlooplein, maar zou

zij iets van de geschiedenis er van hebben gehoord? Zij verbleef een korte tijd in de kamer waar Anne Frank haar benauwde onderduiktijd had doorgebracht, maar de fotografen lieten haar niet met rust, zodat zij ook daar weinig van de sfeer kon absorberen.

De grachten zag zij nog in een jits doordat een welmenende begheerster haar in de auto er langs had gered, maar verder heeft zij weinig of niets van het stadsbeeld in zich op kunnen nemen. Men nam haar na de persconferentie weer direct mee om naar Arnhem te vliegen, waar zij de première van haar film zou bijwonen en na Arnhem zou zij direct naar Brussel vliegen, om ook daar de première van haar film bij te wonen. En zo zal zij in nog vele steden de première bijwonen.

DOOR een heer en een dame die haar ouders konden zijn, wordt zij begeleid. In al die vreemde landen heeft Millie niet in contact met de mensen op straat en niet met de jeugd. En men kreeg de indruk dat zij van dat alles doodmoes was geworden; het gezinnetje in Amsterdam moest om gezondheidsredenen worden bekort...

Zij moet een hoge tol betalen aan de publiciteit en over een paasje zal zij moeten opbieden tegen Audrey Hepburn en tegen andere aardig uitziende filmsterretjes. Over een paas, wanneer de roem van haar eerste rol is verbleekt. Zou zij dan niet snakken naar de tijd van vóór haar ontdekking, toen zij nog gezellig met haar vriendinnetjes lunchte in een van de vele lunchrooms van Manhattan die hun gezelligheid juist ontleen aan de fleurige figurietjes zoals Millie Perkins toen zij nog niet beroemd was? Nee, Millie Perkins rijkt ons toch niet te benijden...

Uit de oude draaidoos

(II)

Joden in de bioscoop- en filmbranche

HOE bescheiden de Nederlandse filmproductie — zowel kwalitatief als kwantitatief — ook is geweest en (afgezien van enige zeer goede documentaire films) nog is, toch hebben Joden reeds in de eerste dagen van de Nederlandse film een, naar verhouding grote rol gespeeld. Niet slechts een rol als filmspelers, maar in alle takken der filmproductie. Toen de fa. Nöggerath haar eerste journaals maakte, stond Leon Boedels — in geklede jas en met onafscheidelijke hoge zij — achter de filmcamera en zwaaid de slinger van het toen nog primitieve apparaat. Waarschijnlijk met niet meer dan een zeer summiere vooropleiding.

Simon van Collem doet daarvan in zijn boek het volgende vermakelijke verhaal. Vermakelijk was het verhaal, ofschoon het de droeve gebeurtenis betrof: de begrafenis van Paul Krüger. Leon Boedels verfilmde de begrafenisstoet. „De film werd in haast ontwikkeld en gemonteerd en er was geen tijd om de zaak eerst proef te draaien, en temidden van een luisterrijk première-publiek, geestelijken en officiële persoonlijkheden, zat een hevig geëmotioneerde Anton Nöggerath, die het ogenblik niet veraf waande, dat hij met een lintje bekroond zou worden.

Toen de eerste beelden van de begrafenis zichtbaar werden, spatten al zijn illusies als een zeepbel uiteen. In plaats dat de mensen, die achter de baar van „Oom Paul“ liepen, waardig en langzaam voortschreden, renden zij naar het zerkhof. De acht Boeren, die als slippen-dragers fungeerden, droegen de kist niet langzaam en statig, maar ijlden in mars-tempo naar de groeve. Een oud-strijder, die in de Boerenoorlog zijn arm verloren had, bracht bloemen naar het graf. Het werd een potsierlijke vertoning. De invalide man snelde naar de groeve, smeet de bloemen in de kuil en rende naar de plaats terug. De verfilming werd een lachwekkende profanatie in plaats van een plechtigheid. Cameraman Boedels had gemeend, dat het langzame voortschrijden van de begrafenisstoet langzaam draaien vereiste (hetgeen met de hand geschiedde) waarop bij het afdraaien door de projector de beelden

versneld werden weergegeven, zoals tegenwoordig wel eens met opzet gebeurt in sportjournaals.

mooiste „lijderes“

DAT was Leon Boedels als cameraman. Het bleef in de Nederlandse filmindustrie enige jaren bij journaals. Maar toen kwamen de speelfilms. Een der eerste Nederlandse filmdiva's was Annie Bos. Zij was mooi. Dat is beslist geen verwijt! Zij zette menig jong hart in vuur en vlam. Uiteraard ook het mijne. Op een mijner vriendjes maakte zij vooral in dramatische scènes diepe indruk. Hij vond haar de mooiste „lijderes“ van het filmboek.

Louis Davids was spoedig in de rij der Nederlandse filmspelers opgenomen. Zijn zuster Hentje (Henriëtte) heeft ook aan tal van Nederlandse films meegewerkt evenals Louis de Bree, Coba Kinsbergen trad al heel jong in Nederlandse films op. Enny Mols-de Leeuwe heb ik als heel jong meisje (kind nog) in een produkt van de Haarlemse Hollandia-filmfabriek zien spelen. Isidore Zwaaf probeerde zijn geluk ook bij de film. Sam de Vries speelde enkele keren kleine karakterrollen. Mevrouw Esther de Boer-Van Rijk heeft twee keren de rol van Kniertje in Heijermans' „Op Hoop van Zegen“ voor de film gespeeld en ook in nog enkele andere Nederlandse films rollen vervuld. Deze filmspelers waren voor het merendeel verdienstelijke, in enkele gevallen zelfs zeer grote toneel- of cabaretartiesten. Filmspelers in de eigenlijke zin van het woord waren zij niet. Zo'n film was voor hen over het algemeen een aardige schnabbel, doch het toneel of het cabaretpodium bleef het terrein van hun dagelijkse arbeid en het domein waarop zij excelleerden.

Sylvain Poons, toneelspeeler en cabaretier (tegenwoordig maakt hij deel uit van de vaste hoorspelkern van de Nederlandse Radio-Unie) filmde ook slechts nu en dan. Toch noem ik hem apart, omdat, ware er in Nederland een goede en regelmatige filmproductie geweest — naar mijn oordeel — hij een bijzondere plaats op het filmboek zou hebben ver-

overd. Hij bezat (en bezit) op z'n minst zoveel filmtalent als de in zijn tijd nog al opgang makende Duits-Joodse filmkomiek Felix Bressart en ongetwijfeld meer sentiment. Hadden wij in Nederland een constante filmproductie gehad, onder leiding van eerste klasse filmregisseurs, met goede studio-outillage en zouden we dan nog de beschikking hebben gehad over een staf van bekwame en artistieke scenario-schrijvers, en zouden er dan concerns zijn geweest die daar grote kapitalen ingestoken hadden, dan zouden die kapitalen in ons kleine taalgebied waarschijnlijk verloren zijn gegaan, maar uit Sylvain Poons zou dan wel een filmspeler zijn gegroeid, die meer kon, dan nu en dan in een rolletje doen vermoeden, wat er eigenlijk in hem schuil ging.

Als... als... als!!!! dan... dan... dan...!

lach of ik schiet

DE geschiedenis van de Nederlandse filmproductie kan niet geschreven worden zonder de naam van Alexander Benno te vermelden. Zijn eigenlijke naam was Bonafang, wat weer een verandering was van de Franse naam Bon Enfant. Naar een lid van de familie mij eens mededeelde kwam de familie waarschijnlijk uit de Elzas en heette zij oorspronkelijk Gutkind. Benno heeft heel wat Nederlandse films op de markt gebracht en heeft o.a. een redelijke verfilming van „Op Hoop van Zegen“ op zijn naam staan. Er zijn tal van anekdotes van zijn wijze van regievoering in omloop. Ik zal ze hier niet navertellen, want ik kan voor de waarheid van geen enkel der fantastische verhalen instaan. Benno was een man met durf, ondernemingsgeest en verbeeldingskracht. Zonder fantasie en moed behoeft men in de filmproductie niets te beginnen en zeker in Nederland niet. Wie over Benno, over Mamits H. Binger, Loet C. Barnstijn, e.a. iets meer wil vernemen, leze Van Collem's boek.

Stond de internationale filmproductie — behoudens een enkele uitzondering — niet op een hoog artistiek peil, de filmproducten van Nederlandse bodem stonden als regel op nog iets lager plan. Het waren of hevige drama's of lach- of afschiet-kluchten. Soms leek het of de Nederlandse films uit de as-we-ma-lache-steer zou loskomen. De beste vooroorlogse Nederlandse speelfilms zijn door de maatschappij Filmex uitgebracht. De

Charley Chaplin, nog steeds onovertroffen

Mededeling Rabbinate

De beide Amsterdamse Rabbinate maken bekend dat zij voor het aan huis bezorgde niet-bewerkte kosjer gemaakt vlees slechts dan kunnen instaan, indien zich aan of in de verpakking een label bevindt waarop staat aangegeven:

Kosjer gemaakt en voorzien van de handtekening van de toezichhouder (sic).

directie bestond uit drie Joden: de immigrant Rudy Meyer, de ex-toneelspeeler Jo de Wind en de zakenman Feitsma. Rudy Meyer (nu papa Meyer) heeft nog altijd een goede naam in de filmwereld, die hij onlangs als producer van „Fantare“ hoog hield. Filmex bracht de films uit: „Morgen gaat het beter“, „Pygmalion“, „Vadertje Langbeen“, „De Spooktrein“ en „Ergens in Nederland“. Daarvan was „Pygmalion“ onder regie van Ludwig Eeger ongetwijfeld de beste. Binger regisseerde ook „Ergens in Nederland“. De heer Feitsma heb ik slechts een enkele keer ontmoet en van hem kan ik niet veel vertellen. Jo de Wind heb ik daarentegen des te beter gekend. Van Collem schrijft van De Wind, dat hij in de goede oude tijd colporteur van uiterst links geëscanteerde weekbladen was. Dat is niet helemaal juist: De Wind was van huis uit toneelspeeler en voordrachtskunstenaar. Hij was vele jaren aan het gezelschap Heijermans verbonden. Zijn toemende doofheid was voor hem als toneelspeeler echter een grote hindernis. Op latere leeftijd is hij toen nog advertentie-aquisteur (niet colporteur) voor het communistische dagblad „De Tribune“ geworden. Welk een werkkraacht hij kon ontplooi openbaarde zich toen. „De Tribune“ had slechts enkele duizenden abonnees en vrijwel geen advertenties. Hij verschaftte het blad binnen korte tijd zoveel advertenties, dat de krant drievoudig kon worden gehouden en hij er zelf een bestaanje in had. Toen de eerste Russische films naar Nederland kwamen en van ongewone artistieke kwaliteit bleken te zijn, ook De Wind onmiddellijk dat daarin wat zat. Hij was een man van ongekende ijver en ook weer van durf en fantasie. Of is het soms geen kunststukje te noemen, dat hij, stokdoof en geen woord Engels sprekend, van G. B. Shaw voor een belachelijk lage prijs de filmrechten van „Pygmalion“ loskreeg? De cynische, ongenaakbare Shaw moet op een of andere wijze door deze man zijn geïmponerd; tal van malen had hij geweigerd de filmrechten af te staan of allerlei voorwaarden betreffende de encensering e.d. gesteld. Bovendien was hij niet mals met zijn financiële condities. Maar De Wind kreeg het voor elkaar, zonder Engels te spreken en zonder te kunnen horen wat Shaw te vertellen had.

Bij de directie van bioscoop-theaters heb ik in mijn vorig artikel niet genoemd de heer Hans S. Boekman. Hij heeft enige tijd de directie gevoerd van het Odeon-theater aan de Zeeburgerstraat. Als leider van de filmtrust kreeg hij evenwel grotere bekendheid en als producent van de film „Ciske de Rat“ was hij enige jaren geleden in het nieuws.

een beetje gewaagd

TOEN ik zeide dat de filmproductie in Nederland — vooral in de beginjaren, zich niet op hoog niveau bewoog, heb ik te kennen gegeven, dat enige documentaires daarop een uitzondering maakten. Als cineast van een aantal buitengewoon geslaagde documentaires moet Max de Haas genoemd worden. Voor de collog reeds had zijn onderneming Visie, toen nog in samenwerking met anderen, enige zeer goede films uitgebracht en na de oorlog heeft hij dit werk kunnen voortzetten en zich — ondanks het feit dat er een aantal jongere cineasten bijkwam — op het eerste plan weten te handhaven.

Tot slot wil ik over twee mannen spreken, die van huis uit niets met de film uitstaande hadden doch zeer grote invloed hebben op de vertoning van films in Nederland. Het zijn de heren Simon B. Stokvis en David van Staveren. De heer Stokvis keurde films voor de gemeente Amsterdam en de heer Van Staveren was vele jaren voorzitter van de Centrale Filmkeuring. De heer Stokvis moest niet alleen de films, maar ook het gesproken of gezongen woord aan een keuring onderwerpen. Als dus iemand een schets of schetste in een bioscoop wilde opvoeren, moest de heer Stokvis dit beoordelen. Eens verkeerde hij in twijfel of hij een bepaalde tekst erdoor zou laten gaan of niet. Hij liet de auteur bij zich komen.

Stokvis: Meneer de auteur, vindt u die tekst niet een beetje aan de gewaagde kant? Kan dat niet een beetje anders?

Auteur: Meneer Stokvis, ik bedoel....

Stokvis: Meneer de auteur, vertelt u me niet wat u bedoelt, want dan moet ik 't zeker verbieden.

De heer Van Staveren bamoelde zich uitsluitend met films en heeft zich ongetwijfeld wel eens vijanden gemaakt; uitsluitend als functionaris, niet als persoon. Hij is nu al jaren gepensioneerd, doch zo nu en dan kunnen wij zijn stem in een of ander etherforum door de radio horen.

ALEX WINN

Portret van een Hollandse familie

(Vervolg van pag. 6)

organisatie op volle toeren. Heel wat Nederlandse immigranten vonden er gastvrije verzorging en onderdak totdat ze zelf een huis hadden gevonden. Daardoor kwam het dat honderden mensen die geen familie van haar waren, haar „tante Betsy“ noemden. Voor mij was ze als een schoonmoeder, niet altijd een gemakkelijke, want mijn tekort aan ordelijkheid bracht haar dikwijls buiten zichzelf en ze kon niet hebben dat mijn jeugdige spruiten op de Chesterfieldmeubelen rondsprongen zonder dat ik het hun verbod. Ze spaarde mij haar woorden van afkeuring niet, maar het besef hoeveel ze van me hield maakte mij het incasseren van haar terechtwijzingen meestal niet moeilijk. Onze kinderen waren haar kleinkinderen. Ze liet hen opstaan wanneer ouderen de kamer binnenkwamen. Ze leerde hen sherry in de juiste glazen en op een klein blaadje serveren en zorgde ervoor dat ze het ritueel van theeschenken beheersten. Haar komt de eer toe kleine dametjes van mijn kinderen te hebben gemaakt (en van mij ook, als ze er kans toe zag).

Wanneer ze bij ons logeerde, sloegen we, voor ze ging slapen de dekens van haar bed terug en legden haar nachtop klaar; ze hield van ontbijt op bed en een kopje koffie in de salon, en elke kleine attentie (die ze verwachtte en ontving) werd vol vreugde en dankbaarheid aanvaard. Ze beschikte over voldoende aristocratische eisen en smaak om het te kunnen opnemen tegen iedereen met blauw bloed in de aderen. Maar een snob was ze niet en ze had een hekel aan mensen met pretenties of verwaande kuren. De eenvoudigste mensen ontving ze tezamen en op gelijke voet met de hoogst geplaatste figuren en haar vriendenkring vormde dan ook een bont assortiment van Israëlitische types.

voorgoed vervaagd

TOEN oom Phil verleden jaar plotseling stierf, stortte tante Betsy's wereld ineen. Toch heeft niemand daar iets van geweten, behalve haar allernaaste familieleden. Ze sloot haar verdriet diep weg in haar hart en bleef glimlachend gasten ontvangen en dankbaar de nooit af latende blijken van vriendschap en hartelijkheid in ontvangst nemen. Het was onlangs na zulk een avond waarop haar vrienden haar hadden omringd dat ze zich terugtrok en het licht van haar leven voorgoed werd uitgedraaid.

En nu is er niemand meer over. Niemand meer als zij. Over de gehele wereld voorgoed vervaagd, evenals hun begin foto's van een generatie terug.

BERICHTEN EN MEDEDELINGEN

JOODSE GEMEENTE AMSTERDAM

Cursussen
Synagoge Jacob Obrechtplein:
Tora met Rasjje, Sjabbatmiddag 13.15 u. door de opperrabbijn.

Iedere Sjabbat, na de tweede Mincha-dienst Perek Chelak door rabbijn B. Pels Misjna, iedere ochtend na afloop van de dienst.

Synagoge Lekstraat:
Talmud, donderdagavond 19.45 u. door de opperrabbijn.

Talmud, zondagavond 19.45 u. door rabbijn Ch. Cohen.
Talmud (Chocham), vrijdagochtend 6.30 u. door rabbijn Ch. Cohen.

Cursus voor jongelui, zondagavond 18.30 u. door rabbijn Ch. Cohen.

Cursus voor de rijpere jeugd, zondagavond 18.45 u. door rabbijn Ch. Cohen.

Overige cursussen Syn. Lekstraat:
Tora met Rasjje, Sjabbat tussen Mincha en Ma'ariv door de heer J. Parzen.

Gemara Kidoesjien, zondagochtend 8.15 uur; maandagavond 19.45 uur door de heer J. Mantel.

Gemara Pesachim, dinsdagavond 19.45 uur door de heer D. Klageshild.

Sjoelchan Aroech, woensdagavond 19.45 uur door de heer B. Moskovits.

Misjna, iedere ochtend na afloop van de dienst.

Synagoge Linnaeusstraat:
Misjna, Sjabbat, vóór de ochtenddienst door de heer B. Drukarch.

Cursus Ger. Doustraat:
Sjoelchan Aroech Orach Chaim, maandagavond 8.00 u. door de heer B. Drukarch.

Tora met Rasjje, Sjabbatochtend 8.30 u. door de heer A. Salomons.

Voor jongelui, ten huize van rabbijn Ch. Cohen, Merwedeplein 55: zondagmiddag 13.45-15.15 uur; maandagavond 20.30-21.20 uur; Sjabbat 17 uur (Tenach en Halacha).

PORTUGUEES-ISRAËL. GEMEENTE

Aanvang der diensten op Sjawoet:
Donderdag 11 juni: Mincha en Ngarbiet: 7.45 uur.

Vrijdag 12 juni: Sjachriet: 8.00 uur. Mincha en Ngarbiet voorafgegaan door Azharoth en Ruth: 7.15 uur. Bij de ochtenddienst op vrijdag, 1e dag Sjawoet, zal de Chachain een predikatie houden.

Sjabbat 13 juni: Sjachriet: 8.30 uur. Mincha voorafgegaan door Azharot en Ruth: 1.30 uur. Ngarbiet: 10.34 uur. Cursussen.

Maandagavond 15 juni cursus voor dames: „De Jood, zijn taal, geschiedenis, citen en symbolen”, o.l.v. de heer H. Rodrigues Pereira, aanvang 8.15 uur in de Rabbinaatskamer der Portugees-Israëlietische Gemeente.

OPPERRABBINAAT UTRECHT

Cursussen opperrabbijn E. Berlinger.

Zondag 14 juni 's avonds om 19.15 u. in het gebouw der Joodse Gemeente Groningen, Tenach: Koningen I.

Woensdag 17 juni 's avonds te 20.15 u. in het gebouw der Joodse Gemeente Utrecht, Tenach: Jeremia.

Donderdagavond 11 juni: Sjawoetdienst: het gebouw der Joodse Gemeente Arnhem, Misjna Berachot.

LIBERAAL JOODSE GEMEENTE.

Rabbinaat en secretariaat: de Laatste-straat 145, tel. 730193.

Donderdagavond 11 juni: Sjawoetdienst en leerbijeenkomst na afloop van de dienst. Aanvang van deze dienst 7.00 uur.

Vrijdagochtend 12 juni: 9.30 uur dienst ter gelegenheid van Sjawoet.

Vrijdagavond 12 juni: aanvang van de dienst: 7.30 uur, predikatie.

Sjabbatmorgen: 13 juni: aanvang van de dienst 9.45 uur.

NESJEE AGOEDAT ISRAËEL

Dinsdagavond 2 juni j.l. hielden wij onze sluitings-thee-avond van dit seizoen. De heer Menachem Bolle sprak over enige voorbeelden van Joodse kinderbescherming. Dit toch zo moeilijke onderwerp besprak de heer Bolle op zeer duidelijke en aantrekkelijke wijze.

Ondanks het feit dat verschillende dames reeds met vakantie zijn, was er toch een zeer goede opkomst.

Als bijzondere attractie werd ditmaal een schilderij verloot, dat hiervoor door mevrouw F. Goldschmidt-Packer ten geschenke was gegeven. Het bracht een zeer mooi bedrag op, zodat we in alle opzichten met voldoening op deze avond mogen terugzien.

WIZO-NEDERLAND.

Afdeling Amsterdam.

Wij besloten ons werkzamen met een autobusocht op dinsdag, 16 juni a.s. Vertrek 10 uur 's ochtends van het Frederiksplein, hoek Westeinde. De kosten bedragen f 5.50 per persoon (lunch meegebracht o.v.p.). Voor opgaven wenden men zich tot mevrouw S. Rottenberg-Glaser, Millestraat 9, tel. 798967 of mevrouw J. Lopez Cardozo-Swaab, Millestraat 47, tel. 724993, die voor zover nog voorradig, een plaats voor u kunnen reserveren. Introducties zijn gaarne welkom.

Afdeling Den Haag.

Net als verleden jaar hield de afdeling Den Haag van de W.I.Z.O. op Lag Baomer een „haal en breng“-middag, voorafgegaan door een gezamenlijke broodmaaltijd. De dames die de verzorging van de lunch op zich namen hadden alle eer van haar werk — alles zag er smakvol uit en de sfeer was voortreffelijk.

In haar openingswoord heette de voorzitter mevrouw Cidor nu eens niet officieel van harte welkom, maar zij die middag niet als echtgenote van de ambassadeur van Israël, maar als gewoon lid aanwezig was.

Na de lunch vertelde mevrouw I. van Raalte-Simons bijzonder genoegetlijk over haar belevenissen op voorgaande Lag Baomer-vieringen in Israël. Hierna werden de „haal en breng“-goederen verkocht, heigene een behoorlijk batig saldo voor de W.I.Z.O.-kas opleverde.

Afdeling Rotterdam

Op donderdagmiddag 16 april, gaf mevrouw F. H. Wijler-Lansberg een verslag van haar recente reis naar Israël, waar zij onder meer een ontmoeting had met de ex-secretaresse van Theodor Herzl. Eveneens werden op deze middag, welke vijf

druk werd bezocht, de restanten van de voorjaarsmarkt verkocht.

Onze slotbijeenkomst t. g. v. Lag Baomer, waar onze afdelingsvoorzitter, mevrouw F. H. de Jong-Bosman, iets vertelde over het leven van Henriette Solof, werd helaas minder druk bezocht. Wij veronderstellen echter, dat hiervan meer de oorzaak in de datum (26 mei j.l.) gezocht moet worden, daar vele dames reeds toen uitstendig waren.

De Gemaracursus van de vereniging „Tifereth Jisroel“ o.l.v. de heer J. Faigenbaum vindt plaats

DEN HAAG ten huize van de heer J. Bialistok, Piet Heinstraat 195, op maandagavond 15 juni 1959.

Woensdagavond 7.45 uur Gemaracursus o.l.v. de heer M. Bolle uit Amsterdam, in het receptielokaal van de Joodse Gemeente, Nieuwe Molstraat 13, Den Haag.

Woensdagavond 20 uur in de Raadzaal van de Joodse Gemeente, Nieuwe Molstraat 13, Den Haag, damescursus onder leiding van de heer S. J. Colthof.

Dinsdag 26 mei heeft de kehilla Deventer — en met haar heel de Joodse gemeenschap — op bijzonder hartelijke wijze afscheid genomen van haar

DEVENTER chazzan: L. van Essen, die per 1 juni een functie aanvaardde bij de Bergstichting. Tegelijkertijd vond de installatie van en het welkom aan de nieuwe voorganger der kehilla plaats, de heer U. Moskovits uit Amsterdam.

Aan het begin van de avond werd een bijzondere synagogedienst gehouden; nadat bij het binnentreden van opperrabbijn Berlinger de scheiding en de nieuwe voorganger alsmede de kerkeraad — voorgedragen door chazzan Moskovits uit Amsterdam — de zegenbede uit psalm 113 was toegezongen, ging de heer Van Essen voor in het middaggebed, terwijl later de dienst van het avondgebed werd geleid door de nieuwe voorganger.

Tussen de gebeden hield opperrabbijn Berlinger een toespraak waarin hij de heer Van Essen van zijn bijzondere waardering deed blijken, zowel voor wat hij als ambtenaar voor de kehilla betekende alsook voor zijn uitnemende verdiensten voor het onderwijs aan de jongeren en het jeugdwerk. De heer Moskovits wenste hij als voorganger alles goeds toe en hij wees de nieuwe chazzan zeer in het bijzonder op het belang van trouw bij diensten als het jeugdwerk. Hij herinnerde eraan hoe de heer Moskovits zowel in zijn vader als in de heer Van Essen lichtende voorgangers heeft gehad. Hij wenste tevens de heer Moskovits toe dat hij mee mag helpen de kehilla Deventer tot God te voeren, zoals eertijds Mozes het volk Israël bij Horeb tot God voerde.

Na deze dienst — die o.a. werd bijgewoond door een vertegenwoordiger van B. en W. van Deventer, de commissaris van politie, een afgevaardigde van de garnizoenscommandant en talrijke Joodse en andere autoriteiten — werd een receptie van afscheid en welkom gehouden in hotel „De Wereld“. Hier werd gesproken door de voorzitter van de kerkeraad, de heer D. Zandijk; de heer J. B. Polak, voorzitter van de Joodse Cult. Commissie, de heer M. van Creveld uit Amsterdam namens de Permanente Commissie, de heer Ph. Gelder, voorz. afd. Deventer N.Z.B., het kerkeraadslid M. Godschalk, opperrabbijn Berlinger, die in het bijzonder ook dank bracht aan mev. Van Essen; loco-burgemeester, weth. H. Timmer; ir. G. H. Döp namens het Gesprekscentrum Deventer, terwijl tenslotte de heer H. Spanier met een groep kinderen een afscheidshulde bracht. De heer Van Essen ten slotte sprak een bewogen slot- en dankwoord.

Bij de op zondag 7 juni gehouden verkiezing, om te voorzien in een **GRONINGEN** vacature in de Kerkeraad, werd gekozen de heer Ph. Wallage.

Dit weekend mocht de kehilla Groningen zich verheugen in de aanwezigheid van de opperrabbijn dr. E. Berlinger. Tijdens de Sjabbatochtenddienst sprak opperrabbijn Berlinger voor een volle sjoel een rede uit waarin hij o.a. er zijn voldoening over uitsprak, dat de barmitzwa-jongeren van die dag zowel de hele Sidra als de Haftara gelajend had. Raw Berlinger duidde op het overvullen van de heer A. Granaada, z.s.l., die de barmitzwa-jongeren had opgeleid, door de vergelijking te trekken met Mosjee Rabbenoe, die Jozua voor zijn taak had klaargemaakt.

Wij hebben het als een voorrecht beschouwd tijdens de belangrijke, zowel vreugdevolle als droeve gebeurtenissen van deze week, de opperrabbijn in ons midden te mogen hebben.

Gouden Boek-inschrijving voor wijlen de heer A. Granaada.

Na zijn officieel afscheid als leraar en voorganger der Joodse Gemeente Groningen, nu ongeveer anderhalf jaar geleden, heeft wijlen de eerw. heer Granaada o.m. nog enkele jongens opgeleid voor hun barmitzwa. De laatste van deze was Jonny Hess, die op 30 mei j.l. de volledige Sidra en bovendien de Haftara op feilloze wijze heeft voorgedragen.

Waar zijn leermeester aan de vooravond van deze gebeurtenis is heengegaan, hebben de heer en mevrouw Hess spontaan het besluit genomen, uit dank en eerbied voor de overledene, deze postuum in Israël's Gouden Boek te doen inschrijven.

De onlangs gehouden vergadering van de Raad van het Opperrabbinaat Utrecht stond onder voorzitterschap

UTRECHT van de heer Leefsa, die in zijn openingswoord o.m. zijn spijt er over uitsprak, dat slechts 7 van de 9 ressorten vertegenwoordigd waren. De besprekingen en de werkzaamheden van het Opperrabbinaat zijn van dien aard, dat wij gaarne alle ressorten daaraan zouden betrekken. Met voldoening memoreerde de voorzitter, dat de wijziging en aanvulling van verordening No. 18 van het kerkgenootschappelijk reglement een feit is geworden. Hierdoor

Van het

Joods Nationaal Fonds

Bnei Brit en het Joods Nationaal Fonds
De Loge Bnei Brit heeft voor de eerste keer in haar bestaan een congres behouden in Israël. Op dit congres is uitvoerig en met grote geestdrift gesproken over het Keren Kajem.

In een resolutie, welke betrekking heeft op het J.N.F. is tot uitdrukking gebracht, dat de arbeid van het Fonds van de allergrootste betekenis wordt geacht en dat dienovereenkomstig de leden van Bnei Brit worden opgeroepen om het J.N.F. met kracht te steunen. In dezelfde resolutie wordt verder gezegd: „Wij hebben tot onze voldoening kunnen vaststellen, dat de prestaties van Bnei Brit ten bate van het J.N.F. grote vorderingen maken, waardoor reeds meer dan 325.000 dollar voor het Woud der Martelaren is binnengekomen. Op de broeders en zusters van de Loge wordt een beroep gedaan om door verdere inspanning de nodige gelden bijeen te brengen, ten einde het doel, nl. het planten van een half miljoen bomen, te bereiken.“ De heer Joseph Weitz, lid van het Directorium van het K.K.L. hield een toespraak, waarin hij de historische achtergrond van het J.N.F. tekende en de werkzaamheden voor de toekomst in grote lijnen aangaf. Op de herdenkingsplechtigheid in het Woud der Martelaren waren ongeveer 1300 congressisten samengekomen bij de Bni Brit sector. Dr. A. Granott overhandigde aan de president van de Loge de steutel van het herdenkingspaviljoen, nadat aan de ingang van het paviljoen een 2 meter hoge gedenkplaat was onthuld. In het paviljoen bevindt zich een boek, waarin alle namen zijn opgetekend van die leden van de Loge, die ten offer vielen aan het Nazi-regime.

Chadasjot

HABONIEM BE-HOLLAND

Amsterdam-Sjeur Jasjoev.

Nitsaniam: zondagmiddag om 2 uur bijeenkomst.

Ma'agal: zondagmiddag om 2 u. bijeenkomst, zie de circulaire!

Negba: zaterdagavond om 6 u. begint de maaltijd, daarna gewoon bijeenkomst.

Galiela: Jullie moeten in de circulaire kijken, daar het nog niet zeker is of de bijeenkomst zaterdag- of zondagavond zal zijn.

Haarlem—Macbi.

Geen bijeenkomst.

Leiden—Misjmar Habonee.

Jullie hebben tot september geen bijeenkomst meer.

Den Haag—Alja.

Alf: gewone tijd en plaats op zondagmiddag bijeenkomst.

Gimmel: zoals op de vorige bijeenkomst afgesproken.

Rotterdam—Hechaloeiz Hatsaier.

Jullie krijgen bericht per circulaire; deze week is er in ieder geval bijeenkomst.

Utrecht—Merkaz.

Geen bijeenkomst

Arnhem—Kadima.

Alf en Bet: zondagmiddag om 4 uur bijeenkomst in de Pastoorstraat.

Gimmel: Om 7 uur bijeenkomst met Broeria.

heeft de Raad van het Opperrabbinaat Utrecht een juridische basis gekregen en hij heeft de bevoegdheid meer te doen, dan alleen maar een opperrabbijn te benoemen. Spreker denkt hierbij aan het houden van contactbijeenkomsten, zoals die reeds door de C.C.C. worden georganiseerd. Ten einde het werk te coördineren zou spreker gaarne zien, dat er een modus gevonden werd, om gemeenschappelijk in deze richting werkzaam te zijn. Later op de dag wordt een door mr. De Haas opgestelde en ingediende motie hieromtrent met algemene stemmen aangenomen. Het D.B. van het Opperrabbinaat Utrecht zal zich derhalve wenden tot de C.C.C. ten einde een vorm van samenwerking te vinden met het doel, te komen tot intensivering van het contactwerk in het gebied van het Opperrabbinaat Utrecht.

Nadat de notulen zijn goedgekeurd, worden enige ingekomen stukken behandeld, o.a. enige missieven van de P.C. handelende over verminderde financiële bijdrage van de Claim Conference en enige andere over de door de P.C. gewenste wijzigingen in het reglement van het Opperrabbinaat Utrecht.

Het schriftelijke rapport van de Kascommissie, bestaande uit de heren Busnac (Arnhem) en Smit (Zaandam) wordt, onder bijzondere dank aan de samenstellers, goedgekeurd, waarna aan de penningmeester décharge wordt verleend. Deze leden worden op voorstel van de voorzitter eveneens benoemd tot leden van de Kascommissie 1958 en op voorstel van de heer Bachrach (Nijmegen) tot die voor 1959.

Het jaarverslag, dat een overzicht geeft van de handelingen van de Raad van het Opperrabbinaat en van de bemoeiingen van het D.B., alsmede van de zeer vele activiteiten van o.r. Berlinger, wordt goedgekeurd.

Ten slotte wordt de begroting 1959 behandeld. In verband met de tendentie van het teruglopen van de bevolking, worden over de financiële vooruitzichten opmerkingen gemaakt en suggesties gedaan. De begroting wordt uiteindelijk ongewijzigd goedgekeurd. Nadat bij de rondvraag enige heren inlichtingen hebben gevraagd en opmerkingen gemaakt, sluit de voorzitter de vergadering.

juni	KALENDER יוני	
12 vrijdag. Begin 7.45 u.	יום א' דשיוני	6
13 Sjabbat. Einde 10.04 u.	יום ב' דשיוני	7
14 zondag	יום ג' דשיוני	8
15 maandag	יום ד' דשיוני	9
16 dinsdag	יום ה' דשיוני	10
17 woensdag	יום ו' דשיוני	11
18 donderdag	יום ז' דשיוני	12
19 vrijdag. Begin 7.45 u.	יום ח' דשיוני	13
20 Sjabbat. Einde 10.08 u.	יום ט' דשיוני	14

VOOR 'N KOSCHERE VAKANTIE/CAMPING KLIK OP PAGINA 11

't Gooi-Palmach.

Zoals op de vorige bijeenkomst afgesproken.

Zwolle—Timna.

Zondagmorgen om 11.15 uur bij de familie Vecht bijeenkomst.

Groningen—Metsiedat Zion.

1300 uur verzamelt Alf zich met heten bij de sjoel, zondagmiddag.

Bet: om 7.15 uur bijeenkomst met Henneke.

Tilburg, Oss en Maastricht geen bijeenkomst.

HASJALSJELET.

Afdeling Amsterdam.

A.s. Sjabbat zal er van Sjawoet geen enkele bijeenkomst plaatsvinden. Volgende week zal alles weer gewoon doorgaan.

Afdeling Almelo.

Zondag is er weer bijeenkomst.

Afdeling Rotterdam.

Sjabbat — tweede dag Sjawoet — houden we onze speciale Sjawoetbijeenkomsten. Jullie horen nog wel hoe dat wo begint.

Eveneens op Sjabbat houdt de discussiegroep met Bnei Akiwa bijeenkomst. Het onderwerp is waarschijnlijk „Korbanot“. Nadere bijzonderheden volgen nog.

HASJOMER HATSAR

Ons feest van zaterdag was voor honderd procent geslaagd. Nu kijken we weer uit naar het zomer-machane. In de loop van de volgende week krijgen jullie allemaal een folder thuis gestuurd.

Als het a.s. zondag mooi weer is, gaan Negba en Beit Kama op tijd voor de hele dag. Jullie krijgen echter nog bericht. Nachsjonim en Misjmar HaEmek hebben om 1.30 uur bijeenkomst op de Oude Schans.

Woensdag 17 juni heeft Negba bijeenkomst op de Oude Schans 17 met Reboewen en Beit Kama bij Tawi.

TORA WA'AWODA

Bnei Akiwa

Het is tijd het tweede semester contributie te betalen; vlug doen. Hopelijk heeft niemand vergeten zich voor de machane op te geven. Mocht dit wel het geval zijn, dan moet je je maar tot het misrad wenden.

Afdeling Den Haag

Habiera heeft Sjabbatmiddag, 2de dag Sjawoet om 6 uur bijeenkomst met Gersjon Lange.

Zondagavond komen we om acht uur in de Nwe. Molstraat.

Jaldee Artsenoe hebben zondagmiddag bijeenkomst.

Afdeling Amsterdam

Sjawoet-nacht leren we vanaf kwart over twaalf in de Swammerdam-sjoel. Iedereen is welkom. Neem een chachasj en een misjna (masechet Zera'iem en Kodasjiem) mee.

Sjabbatmiddag, 2e dag Sjawoet, hebben de kwoetsot Nechalim Merchawiem, Chaloesiem en Netaim bijeenkomst in de Obrechtstraat om halfacht.

Haroe en Maapiliem hebben bijeenkomst op de tweede dag Sjawoet om drie uur in het moadon. Bereiden jullie je goed op de opgekregen onderwerpen voor!

De kwoetsa in Oost heeft Sjabbatmiddag bijeenkomst om drie uur met een gast-madriech, die iedereen wil zien.

Woensdagavond, 17 juni, worden er in het moadon competitie gehouden in alle spelen, die aanwezig zijn. Doe je best.

Awraham geeft geen pe'ot.

EERSTE PIJPEN VOOR NEGEW-IRRIGATIE GELEGD

In de omgeving van Kfar Saba werden op 31 mei de eerste massieve pijpen, die een doorsnede hebben van 193 inch, gelegd. Door deze pijpen, die deel uitmaken van het nationale irrigatieplan, zal het water van de Jordaan naar de noordelijke Negew worden gevoerd. Men neemt aan dat de pijpen, die elk dertig ton wegen, binnen enkele dagen met een snelheid van twintig stuks per dag zullen worden gelegd.

De pijpen werden vervaardigd op de cement- en pijpen-fabriek „Juval-gaf“ te Asjkelon, waar ook lichtere pijpen voor Israëlische irrigatieprojecten worden geproduceerd.

Ressort Rotterdam heeft thans opperrabbijn

L. Vorst verkreeg titel moré

VOOR het ressort Rotterdam zal 2 juni 1959 een zeer bijzondere datum blijven. Op die dag namelijk werd in een plechtige bijeenkomst in de schouwburgzaal van de Rotterdamse synagoge op ontroerende wijze niet alleen bekend gemaakt dat maggied L. Vorst geslaagd was voor het examen ter verkrijging van de geautoriseerde titel moré, maar tevens dat moré Vorst, bij besluit van de ressortale raad, benoemd was tot opperrabbijn. Voor het eerst sedert de catastrofale datum in 1943, waarop opperrabbijn A. B. N. Davids z.l. werd gedeporteerd, heeft het ressort Rotterdam dus weer een eigen opperrabbijn. Sedert de bevrijding werden de rabbinale werkzaamheden verricht door de heer L. Vorst onder supervisie van een waarnemend opperrabbijn. Tot zijn verscheiden was dat opperrabbijn J. Tal z.l., nadien opperrabbijn S. Rodrigues Pereira van het Portugees Israëlietisch Kerkgenootschap.

Met planten en bloemstukken was het podium van de schouwburgzaal versierd toen daar die dinsdagavond het rabbinale college bestaande uit de opperrabbijnen A. Schuster, E. Rodrigues Pereira, dr. E. Berlinger en de rabbijnen Ch. Cohen en B. Peis zitting nam voor de openbare slotzitting van het moré-examen van maggied Vorst. Voor deze bijeenkomst waren velen naar Rotterdam gekomen. Zo was de Permanente Commissie tot de algemene zaken van het Nederlands Israëlietisch Kerkgenootschap nagenoeg voltallig aanwezig; vele Joodse leraren uit Amsterdam en andere steden hadden eveneens de reis naar de Maasstad ondernomen.

ONMIDDELLIJK na de opening van de slotzitting van het rabbinale college nam zijn voorzitter, opperrabbijn A. Schuster van Amsterdam, het woord om het besluit van het college bekend te maken aangaande het mondelinge en schriftelijke examen dat door de heer Vorst voor het college was afgelegd. Met algemene stemmen had het college besloten hem de graad van moré te verlenen.

onverzwakte eisen

AAN deze mededeling van wijde strekking knoopte opperrabbijn Schuster een persoonlijk woord vast. „Niet alleen is het voor de Joodse gemeenschap een grote vreugde dat de heer Vorst moré is geworden maar ook is het een bijzondere gelukwens waard. Het examen vond onder de uitzonderlijke omstandigheden plaats die thans door de gewijzigde verhoudingen binnen het Nederlandse Jodendom bestaan. Wat er echter ook gewijzigd moge zijn, aan de eisen ter verkrijging van de graad van moré is niets veranderd. Het afgelegde examen is van dien aard geweest dat grote belevensheid is gebleken wat betreft de halacha en de Talmoedische literatuur. Deze kennis is het waard de titel van rabbijn officieel te dragen”, zo zei o.r. Schuster. En hij vervolgde: „De rabbinale commissie spreekt haar grote tevredenheid uit over de moed van moré Vorst, die ondanks zijn leeftijd en overladen werkprogramma, toch kans zag de rabbinale studie te volbrengen. Ondanks dit zijn de examen-eisen onverzwakt gehandhaafd gebleven, opdat rabbijn Vorst op voet van gelijkheid staat met de overige in Nederland fungerende rabbanim.” Voldoening sprak de heer Schuster uit over het besluit van rabbijn Vorst verstrekkende beslissingen in overleg met zijn collegae te zullen nemen.

Met bewogen stem zei opperrabbijn Schuster: „Veel gaat er in mij om nu ik geroepen ben om u, leerling van het seminarium, de moré-titel te verlenen. Ik denk aan het gemeenschappelijke Joodse leed. Om vele redenen beschouw ik deze dag als een van de mooiste momenten in mijn leven nu ik u, morenoe Vorst kan bevestigen. Treed toe tot onze rijen en geve God u kracht en gezondheid om tot in lengte van dagen te werken voor uw gemeente en met ons voor de Kelal Jisraël”.

Alvorens de zitting van het rabbinale college werd gesloten dankte opperrabbijn S. Rodrigues Pereira de o.r. Schuster voor de leiding die hij aan het college heeft gegeven. Bij afwezigheid van mr. M. Levie, voorzitter van het kerkbestuur der Nederlands-Israëlietische gemeente te Rotterdam, verkreeg de heer D. Hausdorff het woord. Deze gewaagde van grote eerbied voor rabbijn Vorst die zijn studie heeft volbracht ondanks zijn drukke werkzaamheden en gezien zijn leeftijd. In de Joodse gemeente Rotterdam bestond nu een Jomtof-stemming temeer daar rabbijn Vorst niet voor zich, maar in de eerste plaats zich inzet voor de kehilla. „Het is voor mij een voorrecht u mede te delen dat de ressortale raad heeft besloten u op de dag dat u de moré-titel zou verkrijgen te benoemen tot opperrabbijn. Thans bent u onze raw” zo zei de heer Hausdorff onder groot applaus en tot verrassing van de heer Vorst. (De installatie zal in september plaatsvinden.) Dank bracht de heer Hausdorff ook aan mevrouw Vorst die haar man tot grote steun is geweest. Om aan deze dank voor het echtpaar Vorst uit-

drukking te geven overhandigde hij namens de ressortale raad een geschenk in enveloppe. Vervolgens bracht de heer Hausdorff dank aan de opperrabbijnen en rabbijnen die naar Rotterdam waren gelogen. Hij zag hierin een bewijs van waardering voor o.r. Vorst, temeer daar het nimmer was voorgekomen dat de moré-titel buiten Amsterdam was uitgereikt. Nadat een minuut stilte in acht was genomen ter gedachtenis aan de vorige Rotterdamse opperrabbijn, de heer A. B. N. Davids, dankte spr. opperrabbijn S. Rodrigues Pereira, die na het overlijden van o.r. Tal, waarnemend opperrabbijn

Op 8 oktober 1903 werd Leon Vorst te Amsterdam geboren waar hij leerling werd van „Kenniss en Godsrucht”, de school voor bijzonder Joods onderwijs. Na als leerling te zijn ingeschreven aan het Nederlands Israëlietisch Seminarium deed hij in 1922 staatsexamen voor de gemeentelijke universiteit te Amsterdam. In 1924 behaalde hij aan het seminarium de hoogste rang en een jaar later verkreeg hij de titel van maggied. Na te zijn aangesteld als onderwijzer aan een school van de Nederlands Israëlietische gemeente te Amsterdam werd hij in 1927 benoemd tot hoofd van het godsdienstonderwijs aan de Joodse Mulo. Een jaar later werd hij leerredenaar aan het Beth Hamidrassj. In 1929 werd de heer Vorst kandidaat in de klassieke letteren en op 27-jarige leeftijd leraar in de bijbelverklaring aan het Nederlands Israëlietisch Seminarium. Toen in september 1930 een speciale cursus werd gegeven voor de Lo-acte werd de heer Vorst belast met de Joodse opleiding van de cursisten. In maart 1931 werd hij door de Nederlands Israëlietische gemeente te Rotterdam benoemd tot hoofd van het godsdienstonderwijs. Dit bleef hij tot hij in mei 1945 werd gedeporteerd. Na acht maanden in Westerbork en vijftien in Bergen Belsen te hebben doorgebracht keerde hij in 1945 naar Rotterdam terug waar hij het werk overnam van o.r. Davids z.l. De heer Vorst zag zich gesteld voor de opbouw van de Joodse gemeente. In augustus 1946 machtigde de kerkeraad te Rotterdam hem de titel van rabbijn te voeren. Na nog van 1952—1957 leraar te zijn geweest aan de Joodse h.b.s. te Amsterdam en docent aan het Nederlands Israëlietisch Seminarium nam de raad van het opperrabbinale ressort Rotterdam op 12 mei jl. het besluit de heer Vorst tot opperrabbijn te benoemen met ingang van de dag waarop hij de moré-graad zou behalen. Op 1 juni 1959 besloot het rabbinale college in Nederland hem, gezien de resultaten van het afgelegde examen, deze graad te verlenen. Op 2 juni werd dit besluit publiek gemaakt. In dezelfde bijeenkomst in de schouwburgzaal te Rotterdam werd de heer Vorst tevens mededeling gedaan van zijn tot dan geheim gehouden benoeming tot opperrabbijn.

van Rotterdam is geweest. De Sjoelchan Aroech werd de heer Pereira als dank namens het ressort geschenken.

veranderingen

HET woord weer richtend tot o.r. Vorst vervolgde de heer Hausdorff, dat men zou kunnen menen dat alles op de oude voet zou worden voortgezet. Hij hoopte echter, dat nu de heer Vorst niet alleen een uitvoerende maar ook een beslissende taak heeft gekregen, veranderingen in de kehilla zouden worden aangebracht, daar zelfgenoegzaamheid een groot gevaar betekent. Na te zijn ingegaan op de veelomvattende werkzaamheden van de opperrabbijn, waarbij deze overtuigd kan zijn van de medewerking van kerkbestuur en -raad sprak de heer Hausdorff de wens uit: „Moge uw werk veel vruchten dragen voor de gemeente en uzelf. Moge God u kracht geven en het werk van uw handen zegenen.”

Vervolgens richtte o.r. S. Rodrigues Pereira een woord van dank tot het ressortale bestuur en andere instanties waarvan hij als waarnemend opperrabbijn grote medewerking had ondervonden. Meer speciaal tot o.r. Vorst zei hij: „Vandaag is het in vele opzichten een gelukkige dag niet alleen voor de heer Vorst, maar

Opperrabbijn Vorst, overrompeld.

tevens voor de kehilla en het ressort Rotterdam en ook voor mij en niet het minst voor mevrouw Vorst die haar echtgenoot tot grote steun is geweest. In de jaren van waarneming heb ik de werkwijze van de heer Vorst leren waarderen. Met vreugde kan ik daarom afscheid nemen van de kehilla Rotterdam omdat ik weet dat de belangen van de Joodse gemeente in goede handen zijn gelegd.” O.r. Pereira hoopte dat o.r. Vorst tijdens zijn werkzaamheden steeds simcha mag ondervinden.

Als voorzitter van de Permanente Commissie voerde de heer I. Dasberg het woord, die eveneens inging op de uitzonderlijke wijze waaronder o.r. Vorst het moré-examen had afgelegd. Dat deze onmiddellijk daarop tot opperrabbijn was benoemd is zeer wel verklaarbaar, daar de heer Vorst al voordien heeft bewezen bekend te zijn met de rabbinale werkzaamheden. De heer Dasberg vergeleek het leven van o.r. Vorst met de vier delen van de Sjoelchan Aroech en wenste hem nog een lang leven in vruchtbare arbeid voor de kehilla Rotterdam, de Joodse gemeenschap in Nederland en de Kelal Jisraël toe.

De rij van sprekers werd voortgezet door de heer L. S. Israël, namens „Acha-wa”, de vereniging van Joodse leerkrachten waarvan de heer Vorst vele jaren voorzitter is geweest. Hij zei, dat de Joodse leraren in Nederland de heer Vorst wegens zijn grote kennis al altijd

Het rabbijnencollege dat de beslissing nam

Wij zijn het enige Israëlietische reisbureau in Nederland

als moré hadden gezien. Na te zijn ingegaan op de betekenis van een raw kwam spr. tot vele goede wensen.

Jehoeda van Dijk, een van de leerlingen van o.r. Vorst, zei dat het woord uit de Tora door de heer Vorst opnieuw is bewaardheid. De Tora vergelijkt een leraar met de vader, zo drukt hij zijn stempel op zijn pupil. Bij o.r. Vorst is dit zeker het geval. Na als geschenk een boek naar keuze te hebben aangeboden, hetgeen symbolisch met een dummy werd overhandigd besloot de woordvoerder van de Joodse leerlingen in Rotterdam met de aloude uitspraak: „Liever is voor ons de Tora uit uw mond dan duizend talenten van zilver of goud”.

Namens het hoofdbestuur van de Mizrachie voerde dr. G. Monnickendam het woord. Hij zei dat al wat in stijl is met de halacha moet worden bestreden. Voor de halacha staat o.r. Vorst op de bres. Op diens naam zullen in Israël, zo mogelijk in een rabbijnenbos, bomen worden geplant.

overrompeld

ONDER groot applaus beklom na deze toespraken de nieuwe opperrabbijn het podium. „Iemand die gewend is toespraken en voordrachten te houden kan ook wel eens gesteld worden voor de vraag: wat moet ik zeggen. Dat is met mij thans het geval. Wat moet ik zeggen? Dit is geen pose; deze bijeenkomst is voor mij overrompeld. Sinds de uitslag van het examen bekend is ben ik overstelpt met bewijzen van sympathie. Ik kan niets zeggen; ik kan het nog niet verwerken. Men kan zich afvragen maakt het zoveel uit opperrabbijn te zijn? Ik weet het nu niet; ik voel alleen maar dankbaarheid. In de eerste plaats jegens God die mij de kracht heeft gegeven; dankbaarheid jegens al diegenen die er niet meer zijn, maar die mij op deze weg hebben geleid: mijn ouders, schoonouders, leraren, collega's. Grote steun heb ik gehad van mijn schoonvader o.r. Van Gelder van Den Haag en o.r. Davids van Rotterdam. Er is mij gezegd dat men het rabbinale college geen dank brengt als men is geslaagd. Al is dit geen gewoonte, dan wil ik er nu afwijken. Ik ben namelijk de voorzitter zeer dankbaar dat hij heeft gezegd dat mij niets is geschonken. Vele malen heb ik de opwelling gehad met de studie op te houden; dat ik ben doorgegaan komt door de prettige verhoudingen in het rabbinale college. Ook door de hulp die ik mocht ondervinden van het dagelijks bestuur en de kerkraad van Rotterdam. Bij mijn nieuwe taak hoop ik dat die hulp zal worden bestendigd. Dank ben ik ook verschuldigd aan mijn echtgenote en mijn kinderen, die als ik vermoed was door mijn werkzaamheden en studie wel eens ten onrechte een snaauw en een grauw hebben gekregen. Zij hadden er begrip voor. Ten slotte dank ik de leden van de kehilla en het ressort Rotterdam voor hun sympathie ondanks het feit dat ik niet altijd gemakkelijk ben — er ik kan niet verzekeren dat dit verandert.” Opperrabbijn Vorst vervolgde: „Een programma kan ik thans nog niet uitstippelen. Ongetwijfeld zullen er vragen opkomen, o.a.: waarom heb je die weg bewandeld. Dat pad heb ik dan ingeslagen omdat ik mijzelf altijd heb voorgesteld: tracht een ander te geven wat je zelf verlangt. Mij is veel gegeven en aan anderen wil ik dat doorgeven: de kracht van de Joodse overtuiging. De passie uit psalm 119: „Ware het niet dat Uw Tora het was waarin ik mijn leven zag, ik zou niet kunnen standhouden”, heb ik mij steeds voor ogen gehouden, zo besloot o.r. Vorst. „Onze kracht is God, wat er ook gebeurt wij hebben te aanvaarden, te lezen en te herlezen het bewijs van Zijn liefde en Zijn trouw. Zo hoop ik verder te kunnen gaan. Blijf sterk, blijf gezond. God geve u kracht, opdat wij tezamen iets tot stand mogen brengen tot welzijn van de Joodse gemeenschap waar dan ook.”

Met het dankwoord van o.r. Vorst was het officiële gedeelte van de plechtige bijeenkomst besloten. Op een gezamenlijke receptie werden o.r. Vorst en echtgenote door honderden gelukgewenst.

4e J.N.F.-Loterij

Het Landelijk Bureau van het J.N.F. verzoekt de bezitter van lot No. 49131, dat door het Landelijk Bureau is verkocht en waarop de eerste prijs, zijnde een retourvlucht naar Israël voor twee personen, is gevallen, zich te willen melden bij het J.N.F., Joh. Vermeerstraat 22, Amsterdam-Z (tel. K 20/797092).

INGEZONDEN

Ergerlijke toestanden

De heer H. Rodrigues Pereira, vertegenwoordiger van de Chewer Pe'ilee in Nederland, zond ons onderstaande verklaring annex brief ter publicatie toe.

Hoewel wij van mening zijn dat a. de brief van de Chewer Pe'ilee gericht was aan de gedelegeerden naar het jubileumcongres van de Jeugd-Allia en dus voor intern gebruik was bestemd en b. men door publicatie van de feiten op dusdanige wijze de besogte zaak meer scherp doet kant, hebben wij toch gemeend om zijn verzoek geheel te moeten geven. Wij plaatsen thans zijn verklaring en brief, in enigzins verkorte vorm.

Wij zonden een en ander eerst naar Jeugd-Allia Nederland, welke instelling met onderstaand antwoord reageerde.

RED. N.I.W.

DE Chewer Pe'ilee Hamachand Hatoratie beJisraeel, kortweg „De Pe'ilem" genoemd, zijn thans meer dan ooit bezig met het redden van Joodse nesjomes nu iedere dag opnieuw kinderen van orthodoxe ouders door de regering en verschillende instellingen waaronder de Jeugd-Allia, geplaatst worden in niet-orthodoxe kibboetsen.

De Pe'ilem zijn een grootscheepse actie begonnen om kinderen van de Roemeense alija, die men tracht van hun Jahadoet af te brengen, te plaatsen bij particulieren, die zich voor dit doel be-

langloos beschikbaar stellen. Naderhand wil men deze kinderen overplaatsen naar orthodoxe tehazien of nederzettingen.

Te weinig nog weet men in Nederland van deze reddingscampagnes, het overbrengen naar orthodoxe scholen, het voorzien van de 'olien van tallitot, Choesmasjem en studieboeken.

De Pe'ilem in Nederland hebben daaraan gemeend onderstaande brief, gericht aan de gedelegeerden van de jubileumconferentie van de Jeugd-Allia, die voor zichzelf spreekt, aan de lezers van het N.I.W. te moeten voorleggen.

Waarde Vriend,
Als een van de gedelegeerden van de jubileumconferentie van de Jeugd-Allia zult u veel bijzonderheden gekend hebben over het besogte onderwerp. Het is mij bekend dat de Jeugd-Allia heeft gekend met de bijdrage en de opvoeding van kinderen uit alle landen. Het zijn waarlijk wonderen verricht. U mag met recht trots zijn op het aandeel, dat het Wereldjodendom in dit nobele en historische streven heeft gehad.

Er zijn echter een aantal zwakke plekken in het werk van de Jeugd-Allia in Israël, die u misschien niet bekend zijn en daarom zijn wij zo vrij uw aandacht erop te vestigen, in de hoop dat de invloed van het Wereldjodendom zal meehelpen, de fouten die gemaakt worden, te verbeteren.

1. Het is niet algemeen bekend, dat kinderen, die onder auspiciën van de Jeugd-Allia aankomen, onder de diverse instellingen verdeeld worden overeenkomstig hun politieke partijen. Deze instellingen behoren elk tot een of andere politieke partij in Israël en het aantal kinderen, dat wordt toegewezen, hangt af van de macht en de invloed van de partij in kwestie. Die beschuldiging is reeds eerder geuit en wij achten

het onze plicht te vermelden, dat deze toestand nog steeds voortduurt.

2. Daar de toewijzing van de kinderen geschiedt zonder enige consideratie met hun vroegere huiselijke achtergrond en de wensen van hun ouders, is het mogelijk geworden, dat een groot aantal kinderen uit orthodoxe families, wier ouders desgevraagd met grote nadruk zouden wensen, dat hun kinderen een orthodoxe opvoeding krijgen, desondanks geplaatst zijn in inrichtingen, die behoren tot non-orthodoxe en in sommige gevallen zelfs a-religieuze kibboetsen. Deze schadelijke toestand is diverse malen officieel ontkend door de heer Kol, maar wij hebben de getuigenis van een autoriteit als de heer J. Bernstein (zie „Dapim" van sept. 1954, p. 64, uitgegeven door de Jeugd-Allia) dat minstens 3000 orthodoxe kinderen in niet-orthodoxe inrichtingen geplaatst waren. Afgescheiden daarvan, hebben we vele bewijzen, die deze beschuldiging bevestigen.

3. Het is ten zeerste te betreuren dat Joodse kinderen varkensvlees te eten krijgen, in Jeugd-Allia-inrichtingen, ondanks de instructies van de heer Kol aan de kibboetsen.

Niettemin staande onze wens, het heilige werk van kolonisatie, dat de Jeugd-Allia doet, niet te kliefren, lijkt ons deze toestand toch een aanlach tegen de wijzen, waarop het werk van de Jeugd-Allia in Israël beheerd wordt. De politieke inenting van kleine kinderen, het ontworstelen van religieuze waarden aan de Joodse jeugd en het voeden van jonge kinderen met varkensvlees, zijn zeker niet de doeleinden, die de illustere stichters van de Jeugd-Allia 25 jaar geleden voor ogen stonden.

Wij zouden u willen verzoeken een onderzoek naar deze klachten door neutrale waarnemers te laten instellen. Mochten deze ongewenste toestanden veroorzaakt zijn door gebrek aan geschikte inrichtingen, dan stellen wij voor dat de Jeugd-Allia het tegenwoordige beleid van de administratie verandert en meewerkt aan de vestiging van meer instellingen van het juiste type.

CHEWER HA-PEILLEM

GEDURENDE de 25 jaar van haar bestaan, heeft er bij de leiding van Jeugd-Allia een oprecht streven bestaan

zich te houden aan de eenmaal vastgestelde normen. Daarvan zijn de voorname: 1. opvoeding in groepsverband, 2. opleiding, zoveel mogelijk gericht op vruchtbaarmaking en bebouwing van het land, 3. het opvoeden van de kinderen in de sfeer die de ouders wensen, of gewenst zouden hebben en 4. geen politieke noch religieuze touwtrekkerij uit te oefenen.

Het is zeer wel mogelijk dat, waar aard en aantal van de jonge immigranten steeds is gewisseld en men reeds verschillende malen bij verrassing voor schier onoverkomelijke problemen is komen te staan, men zich wel eens genoodzaakt heeft gezien van de eens gestelde principes af te wijken. Uit persoonlijke gesprekken met de leiders is ons bekend dat het aantal privégezinnen dat genoege en geschikt is om Jeugd-Allia-pupillen tot zich te nemen, uiterst beperkt is. Dat men, wanneer het percentage orthodoxe immigranten niet in overeenstemming is met het aantal orthodoxe kibboetsen, wel eens tot een noodmaatregel moest overgaan, komt ons zeer begrijpelijk voor. Het maakt slechts een van de ontelbare problemen van de Jeugd-Allia uit, en de leiders zullen dergelijke noodmaatregelen zeker evenzeer betreuren als de geachte inzender van bovenstaand stuk.

Wanneer de „Pe'ilem" erin zullen slaan de door hen bedoelde jongelui in een omgeving te plaatsen in overleg met en met de goedkeuring van de Jeugd-Allia-leiders, dan kunnen wij niet anders dan hun veel succes met hun actie toewensen.

Met dank voor de plaatsing,
JEUGD-ALLIA, NEDERLAND.

VOOR UW VACANTIE..

STORT U TOCH UW BYDRAGE OP REKENING VAN DE CIA

COLLECTIEVE ISRAEL ACTIE

JOH. VERMEERSTRAAT 22 — TELEFOON 797201

POSTGIRO 23434

BANKRELATIE: A'DAMSE BANK, AMSTELVEENSEWEG

VOOR BEHANG, STOFFER, GORDIJN- EN LINOLEUMWERK

Fa. Jac. Polak Hzn. en Zn.

Levering van alle soorten meubelen, bedden, gordijnen, vloerbedekking, enz.

Ruyschstraat 39, A'dam-O. Tel. 74.00.87

BELGIË HOTEL TEL AVIV

Eigenaar: Zimet

55, Avenue Reine Astrid, Spa (Tel. 71.418).
Onder toezicht van de hoofd Israëlitische Gemeente van Antwerpen

1e klas restaurant, gerenommeerde keuken, grote tuin, garage.

GRINDELWALD

ZWITSERLAND

HOTEL SILBERHORN

Gerenommeerde keuken, alle comfort, nieuwe conversatiezaal. - Kamers met bad en toilet. - Lift. Blijft geopend tot de feestdagen.

Hotel BRISTOL

Mondorf-les-Bains - Telefoon 681.15 Luxemburg

Het „Karlsbad" van het Westen

Streng koscher, onder toezicht van het Brusselse rabbinaat. Synagoge in huis. Voortreffelijke Joodse keuken. 1e klas, televisie, w. water, lift, tuin, zonneterras met ligstoelen, miniatuur golf, 3 minuten verwijderd van de bronnen, park, openluchtbad, casino. Mooie zalen voor bruiloften, verlovingsen. Barmitzwa's.

Directie MAD. STROK

ZOMERVAKANTIE IN ZWITSERLAND

PUGATSCH'S GRAND HOTEL REGINA

ADELBODEN

Modern ingericht, voortreffelijke keuken. Ontspanning. Tijdig reserveren. Telefoon 94321.

BUTTER'S

Servies-Verhuur-Inrichting

VERHUUR van: Glaswerk, Servies. Specialiteit in: Zilveren Vleeschalen, Dekschalen, Sauskommen, Kandelaars en Bestekken.

Gevestigd 1896
HERENGHACHT 493, AMSTERDAM-G. - TEL. 42493

DAVID DE JONGH

LEPELSTRAAT 1. 56349-56350 GESLOTEN

Adverteert in dit blad

HUWELIJK

Voor vriendin, middelbare leeftijd, charmant uiterlijk, eigen zaak en woning, zoek ik beschaafd

echtgenoot

(55 tot 65 jaar), met goede positie. Br. ond. no. E 754, bureau van dit blad.

Zoek voor mijn neef, die in Israël een goede positie heeft als econoom, een

lieve vrouw

Hij is 36 jaar, intelligent, knap, gentleman, geboren Pool. Serieuze brieven met foto, o.e.r., onder no. E 751, bur. van dit blad.

Jong zelfstandig zakenman wenst

kennismaking

met besch., ontwikkelde jongedame, tot ca. 30 jaar. Br. E 752, bur. v. d. blad.

KOOKSTER VAKANTIEKOLONIE

In België wordt

KOOKSTER

gevraagd in Joodse Kindervakantiekolonie met 50 kinderen, voor juli en augustus.

Brieven aan de „Centrale", Lange Leemstraat 155, Antwerpen.

Weduwnaar, 70 jaar, nog geregeld in zaken, een mooie flat in Enschede bewonend, vraagt een

dame voor huishouding en gezelschap

Br. E 755, bur. v. d. blad.

Gevraagd op Scheveningen:

Huishoudster

gezin met drie schoolg. kinderen. Werkster aanw. Br. no. E 755, bur. v. d. bl.

Joods Herstellings- en vakantieoord, Den Dolder, zoekt zo spoedig mogelijk ter vervanging kok gedurende 14 dagen.

KOK of KOOKSTER

Volledig op de hoogte met koschere keuken.

Brieven: Baarnseweg 58, Den Dolder, tel. 03402-2942.

HILVERSUM

Te huur van 1 tot 15 of 23 aug., mooi geriefelijk

HUIS

aan rand van hei en bos, van alle gemakken voorzien, voor gezin of enige dames. Telefoon 11896 of br. E 756, bur. v. d. blad.

Te huur aangeb. riant

ZOMERHUIS

(type bungalow) m. conf. max. 3 pers. v. 27 juni-11 juli en na 23 augustus. Kerkedijk 10, Bergen N.H. Telefoon 02208-3250.

ZIT-SLAAPK.

te huur, voor event. stud. meisje, m. of z. pensioen. Br. E 753, bur. v. d. blad.

Ontw. dame, 40 j. v.g.h., zoekt passend

reisgezelschap

lefst Italië, tussen 20/7 en 22/8. Brieven E 757, bur. van dit blad.

Dame alleen, 67 j. oud, is het alleen zijn moe, zoekt

HEER

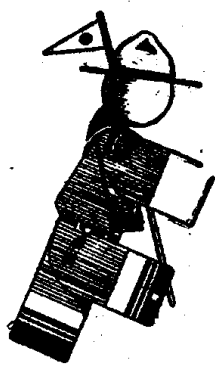
tot 75 jaar, fijngevoelig, om samen weer wat van het leven te maken, lefst Den Haag.

Br. E 758, bur. v. d. blad.

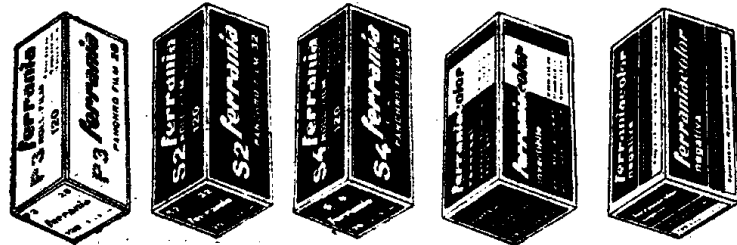
KANTOORMACHINES

ALLE MERKEN
OOK IN HUURKOOP
onder prijsverhoging
V.J. VOORBURGWAL 176
(naast Foort van Oost)
Tel. 82239, Amsterdam
60-jarige ervaring.

Op al uw vakantietochten **ferrania** films

de beroemde
Italiaanse
zwart/wit- en
kleurenrollfilms
en
cinefilms

Importeur
voor Nederland:

foto- en ciné-import n.v.
DEN HAAG

Geboren:
ESTHER DAVIDA
Dochter van Alex Meijer
en
Donija Meijer—Silman
31 mei 1959 תש"ט
Jerusalem
24 Bayt Veganstr.
Israël

De heer en mevrouw
Reisel—Muller
geven met grote vreugde
kennis van de geboorte van
hun dochter

EVA PAULINE
Amsterdam, 10 juni 1959 /
4 siwan 5719.
Tijd. C.I.Z. Jac. Obrecht-
straat 92.

De heer en mevrouw
S. Elzas—Weijl
geven met grote blijdschap
kennis van de geboorte van
hun dochter

TSIPPORA RIWKA
Den Haag, 3 siwan 5719

9 juni 1959
de Carpentierstraat 75.
Tijdelijk: „Bethlehem”,
Prinsessegracht 8.

Sjabbat 20 juni 1959—
14 siwan 5719 hoopt onze
zoon

MAX HERMAN
BAR MITSWAH

te worden in de Synagoge
Ger. Doustraat 238 te
Amsterdam.
Ochtdienst van 9 tot 11
uur. Thoralezing te 10 uur.
Kiddoesj na afloop van de
sjoeldienst in het bijlokaal
van het sjoelgebouw.
Receptie zondag 21 juni
van 3 tot 5 uur in het
Forestershuis, Sarphatistr.
8—10.

F. M. Meyer
M. Meyer—Daniel
Amsterdam-C.
Herengracht 79.

De heer en mevrouw
Schrijver—van Son
hebben het genoegen u
hierbij kennis te geven dat
hun kinderen

ELINE en MAX
op sjabbat 20 juni 1959 hun
13de verjaardag vieren.
De

BR MITSWAH
van hun zoon
MAX

Receptie sjabbat 20 juni
van 3—5 uur, Gevers Dey-
nootweg 39, Scheveningen.

De heer en mevrouw
S. Juhard—Mendels
hebben het genoegen u
hierbij kennis te geven van de

BR MITSWAH
van hun zoon
BERT JOOST
op 27 juni 1959 ter Syna-
goge Wagenstraat 103, Den
Haag.
Receptie: sjabbat van 15-17
uur, Nieuwe Molstraat 13
en zondag 5 juli 1959 van
15-17 uur. Zoekant 38,
Scheveningen.

Op sjabbat 20 juni 1959—
14 siwan 5719 hoopt onze
zoon

JOHN IDO
BAR MITSWAH

te worden in de Synagoge
Jac. Obrechtstraat.
Kiddoesj na afloop van de
sjoeldienst in het bijlokaal.
J. Meyer
W. B. Meyer—Diet
Stadlenkade 10ha,
Amsterdam.

In plaats van kaarten
ב"ה
מיום ב' 14 siwan 5719
Sjabbat
20 juni 1959

hoopt onze zoon
MOSHE CHANANJA
BAR MITSWAH

te worden.
Receptie van 4—6 uur,
Victorieplein 6, A'dam.
Mirjam en Menachem
Bolle

De
BAR MITSWAH
van onze zoon

ERIK MAX
zal plaatsvinden op sjabbat
20 juni 1959—14 siwan
5719 in de Synagoge Jac.
Obrechtstraat, Amsterdam.

J. B. de Groot
E. de Groot—Huth
J. J. Viottastraat 39.

Sjabbat 20 juni 1959 hoopt
onze zoon

MAURITS
BR MITSWAH

te worden.
Kiddoesj na afloop van de
Sjoeldienst in de foyer van
het Sjoelgebouw.

M. Seijffers
A. H. Seijffers-Meiboom
Rotterdam -4,
Groeninxstraat 5c.

Op sjabbat 20 juni 1959—
14 siwan 5719 hoopt onze
zoon

DOLF
BAR MITSWAH
te worden in de Synagoge,
Arnhem.

Gelegenheid tot feliciteren
na afloop van de dienst, in
de Culturele Zaal der Ge-
meente.

M. S. Mogendorff
G. J. Mogendorff
de Leeuw
Hobbemastraat 21.

Verloofd:
GIZELLA LAUFER
en
AVRAHAM FONFEDER

Rotterdam, 12 juni 1959
Jerusalem, תש"ט

De **HANNEKE HAMME**
en

BEN NOACH
zal plaats vinden 26
siwan—2 juli a.s.

Jerusalem, תש"ט

In plaats van kaarten
ב"ה
De **FLORENCE WOODSTRA**
en

JAKOW SPITZ
zal plaats vinden 23 juni 1959
dinsdag תש"ט

in Tel Aviv.
Voorlopig adres:
c/o Schloss,
Rechov Hafetz Haim 44,
Petach Tikwa.

24 juni 1959/18 siwan
5719 hopen onze ge-
liefte ouders, behuwd-
en grootouders, de
heer en mevrouw

**LION DE VRIES-
VIEYRA**

hun 40-jarig huwelijks-
feest te herdenken.
Enny Kandel—
de Vries

Robert
Clive
Jules de Vries-
Israël

Bernard
Arnold
18 Grosvenor Court,
London W 9

Rectificatie
Met diep leedwezen
geven wij kennis van
het overlijden van mijn
lieve man, onze lieve
vader, behuwd- en
grootvader, de Eer-
waarde heer

**ALEXANDER
GRANAADA**

oud-voorganger van de
Ned. Israëlitische Ge-
meente Groningen,
eerder gehuwd met
Regina Wijnberg,

op de leeftijd van 73
jaar.
20 Ijar 5719

Groningen,
28 mei 1959
Kl. Peperstraat 2.

R. G. Granaada—
de Vries
Fam. J. Adamski—
Granaada
Fam. J. Granaada—
de Jong
Fam. B. G. Granaada-
van Stratum

Heden overleed na een
kortstondige ziekte on-
ze lieve man en vader,
de heer

SOLOMON BIERMAN
op de leeftijd van 58
jaar.

M. Bierman—Lelle
Hans

Amsterdam,
9 juni 1959
3 siwan 5719
Alblasstraat 33 hs

De begrafenis heeft j.l.
donderdag te Mulder-
berg plaats gehad.
Geen rouwbeklag.

Heden overleed na een
kortstondige ziekte, on-
ze dierbare zwager en
oom, de heer

SOLOMON BIERMAN
L. Lelle
M. Lelle—Uittenbroek
Alice
Freddy

L. Mandelkern—Lelle
H. Broekman
S. Broekman—
Mandelkern

Amsterdam, 9 juni '59.

Tot onze diepe droef-
heid overleed onze lieve
vriend,

SAL BIERMAN

Erich en Ro Jacks
Amsterdam,
9 juni 1959
3 siwan 5719.

Op sjabbat 6 juni j.l.
29 Ijar overleed in de
C.I.Z. te Amsterdam tot
onze diepe droefheid on-
ze lieve moeder, schoon-
moeder, groot- en over-
grootmoeder, Mevrouw

**JENNY
GOTTSCHEK-
FRENKEL**

op de leeftijd van 86
jaar.

Familie G. Hertogs—
Gottschalk
Wilhelminalaan 44 I
Valkenburg

Familie J. Gottschalk-
Katzke
Duisen 24, Eindhoven
en kleinkinderen.

Diep geschokt zijn wij,
door het heengaan van
onze voorzitter, de Heer

**PHILIP
A. SONDERVAN,**

die ons ontvallen is, na
een jaar van zegen-
rijke arbeid in deze
functie.

Hij wijdde zijn leven
aan het ideaal dat be-
lichaamd is in onze be-
weging.

יחי זכרו ברוך

Hoofdbestuur,
Afdelingbesturen,
en leden der Neder-
landsche Mizrahie.

Mede namens mijn ouders
dank ik allen die mijn

BAR-MITSWAH

tot een onvergetelijke dag
in mijn leven hebben ge-
maakt.

Fred Ensel.

De bijzonder vele blijken
van medeleven ondervonden
gedurende de ziekte en na
het overlijden van mevr.

FIE VELLEMAN—PINTO
maken het ons onmogelijk,
iedereen persoonlijk te be-
danken.

Het is daarom dat wij uit-
sluitend langs deze weg
aan allen onze oprechte
dank daarvoor betuigen.

Uit aller naam:
M. Schaap—Behr
Tintorettostraat 25.

KUNSTWERKEN

Unieke geschenken
en Oosterse sieraden
die U beslist in heel
Nederland niet kunt
krijgen. Alleen in het
huis der geschenken.

B. MOSKOVITS

Rooseveltlaan 35
Tel. 711981

Te bereiken met lijn
25 - 4 - Bus E.

R. SJENITZER Jr.
LELIEGRACHT 13
BLOEMGRACHT 51
Tel. 020—222881 - 5 lijnen
AMSTERDAM-C.

Een veilig tehuis

voor uw kinderen
van 7—16 jaar

**Jeugdhonk
„Haereland”**

DOORNSPIJK - 05258-282

NICE

Het van ouds bekende
strong koschere restaurant

POZNANSKI

1 Rue Longchamp - Telef.
73440. Volledig pension voor
€600.000. Alles om te roepen
Kamer met bad in de kooi
hotel, dagelijks 3 maaltijden.
Aparte afdeling voor
melkgeiten.

VAKANTIE PROVIAND כשר

* VLEESCONSERVEN (keus uit 10 soorten)
* COMPLETE MAALTIJDEN (vlees, aardapp.
groenten 7 soorten)
* SOEP in blik en pakjes (12 soorten)
* BOUILLONBLOKJES (parve)
* KAAS in blik/pakjes/doosjes
* ROOMBOTER, KOFFIEROOM, MAYON-
NAISE in tubes

ALLES voor 'n koschere vakantie/camping

Mouwes
KOSHER CENTRUM

Amsterdam tel. 35053 Den Haag tel. 114453
Open op zondag.

BOGAART ook voor uw bloemen!

Singel 526, Amsterdam-C. — Telefoon 35848

Wij hebben een zeer voordelige collectie
zomerrokken in sterk verlaagde prijzen.
vanaf f 13.—

AU ROND POINT

Nic. Maesstraat 37 — Telefoon 718753

Te bereiken met lijnen 3 en 16

NOG IS KAPTINO

te vinden op LELIEGRACHT 24. MAAR... NEDER-
LANDS BEKENDSTE MAN van de KANTOOR-
MACHINES gaat binnenkort verhuizen. Wij komen
aan één der breedste WINKELSTRATEN van
AMSTERDAM, Bus en TRAMHALTE voor ons be-
drijf. Ruime parkeergelegenheid voor auto's. Wij willen
dan nu ook nog zoveel mogelijk RUIMEN. Komt u ook
eens kijken voor een NIEUWE of GEBRUIKTE
SCHRIJF-TEL-REKEN-STENCIL of BOEKHOUD-
MACHINE. Wij hebben voor elke BEURS machines.
Dus zeggen wij nu, ga naar

**DE MAN VAN DE
SCHRIJFMACHINES**

Leliegracht 24. Tel. 46922, A'dam. Ook REPARATIE.

Collectieve Joodsche Actie
JON. VERMEERSTRAAT 22
Tel. 707201, Amsterdam-Zuid

Deze advertentie is door bemiddeling van
de C.I.A. geplaatst. De opbrengst komt
aan de C.I.A. ten goede.

N.V. Chlorodont Comp.

• Paul van Vlasingenstraat 6-8
• Amsterdam/Holland
• Telefoon 742987

Export naar alle landen.

**Voor een goed
verzorgde theetafel**

Chocolaterie

Louis Peereboom

VAN WOUSTRAT 197 - TELEFOON 722639

BEGRAFENISBUREAU „BRACH HAHN”
BEGRAVENISSEN IN BINNEN- en BUITENLAND
Rapunburgerstr. 195, telefoon 45478, Amsterdam-C.